

SZÍNHÁZ

DRÁMAMELLÉKLET

1984

DECEMBER

KOLOZSVÁRI PAPP LÁSZLÓ

Édes otthon

Komédia

Szereplők

BABUS NÉNI — 60—70 év között

ANTAL — 40 év körüli

JÚLIA — 25 éves

SEBESTYÉN — 35—40 év között

ILDIKÓ — 18 éves

ÁGNES -- 30—60 év között

ZSÓFIA -- 30—60 év között

KERTÉSZ -- kortalan

ELSŐ RÉSZ

Külkerületi kertés ház udvara. Háttérben rézsútosan tornác; közepén bejárat a házba; a bejárat két oldalán egy-egy nagy, szinte az egész falat elfoglaló ablak. A tornácra két lépcső vezet fel. A tornác jobb felén pad, bal felén háromlábra akasztott üst. A tornác előtti rész az udvar, attól balra a kert. A kert előterében pad, mögötte bokrok, háttérben fák. Az udvar jobb sarkában három tuskó, az egyikből egy hatalmas fejsze áll ki. Két-oldalt kerítés: balra Ágnes és Ildikó kertje, jobbra a Zsófiáé. Az utcáról érkező a ház jobb sarkánál, a szín-pad közepén jelenik meg.

Nyári alkony, rekkenő hőség.

A Kertész a tornácon bóbiskol.

Ágnes bekönyököl a jobb oldali kerítésen. Kisvártatva megjelenik Zsófia is, a túlsó oldalon. Leskelődnek. A ház jobb sarkánál fölbukkan Ildikó, föllopózik a tornácra, beles az ablakon, megriad, visszahúzódik. A ház másik sarkánál — tehát a nem látható bejárat irányából — megjelenik Júlia. Meglátja Ildikót, visszahúzódik. Ildikó újra előmerészkedik, beles az ablakon, megijed valamitől, átrohan az udvaron, s a kerítésbe illesztett kiskapun át bemenekül a bal oldali kertbe. Újra megjelenik Júlia, s kisvártatva Ildikó. Most ő veszi észre Júliát, s kapja vissza a fejét. Júlia behúzódik a kertbe. A hosszú némajátéknak az animális gyanakvás, bizalmatlanság légkörét, feszültségét kell árasztania

BABUS NÉNI (kijön a házból, gyanakvó; nyakában fölfűzött piros paprika-girlandok ezeket fölraggatja a tornác oszlopaira. Dudorászik)

Piros... piros...

Paprikát alul... alul... alul...

Ahol a fenék lapul... lapul... lapul...

Ha ül

Az ember!

Fölbred a Kertész; ásít, nyújtózkodik, báván körülnéz, tekintete megállapodik Babus néni, helyeslőn bólogat a dalocska ütemére, visszaalszik

Piros... piros... (Satöbbi; észrevesz egy szabadon kóricáló tyúkot) Hé, te ! Hé ! Hé ! Mit keresünk itt, Babus néni portáján, he? (Seprűt fog) Hogy kerü-

lünk ide, tyúkom-búkom? (Óvatosan megközelíti a tyúkot) Fölcsipegetjük más morzsáját? Más földjéből ráncigáljuk ki a kövér kukacokat? Na megállj csak, megállj... (Üldözőbe veszi a tyúkot) Agyon-csaplak, te! Tolvaj, ribanc, munkakerülő ... Hú, de meleg van ... ! Élősködni a mások munkáján, mi? Tévedsz, te tyúk, ha azt hiszed, hogy nem foglak meg, ha azt hiszed, hogy Babus néni már a hamut is mamunak mondja! Na megállj, majd megmutatom én neked! (A tyúkot üldözve eltűnik a ház sarkánál, a tornácajtón jön ki. Nyakánál fogva hozza az agyon-csapott tyúkot; diadalmasan meglóbálja) Azt a szenteltviztartóját neki! Lássalak csak ... A nemjodat, hiszen te az én tyúkom vagy...! Ó, szóval elbitangolunk a ketrecből, fittyet hányunk a házirendnek! Nem smakkol a tyúkól...? A jó meleg, biztonságos ketrec?

JÚLIA (a kertből) Babus néni...

BABUS NÉNI Ezek a tyúkok már azt hiszik, hogy ne-kik mindent szabad... Csak flangálnak, kóricálnak egyik helyről a másikra... Hát mi ez itten? Promenádné...? (Hirtelen megérzi, hogy áll valaki a háta mögött. Pánik!) Ki az? Ki van itt? Van itt valaki? Hol van? Mit keres? Hogy jött be?... Szervusz.

A következő jelenetet kínos, bármely pillanatban robbanásra kész feszültség lengi be

JÚLIA Szép ez a kert... S ez az udvar... (Ringó léptekkel átsétál az udvaron, ahhoz a tuskóhoz, amely-ben a fejsze áll)

BABUS NÉNI Szép kert.

JÚLIA Van annak, aki megdolgozik érte. Antal még nem jött haza? (Ráteszi a kezét a fejsze nyelére) BABUS NÉNI (élesen) Ne nyúlj hozzá! (Motyogva) Ne

nyúlj hozzá... Borzasztó ez a hőség. S azt mondják, még egyre fokozódik. S van valami a levegőben... Júlia Rég jártam itt.

BABUS NÉNI Rég jártál itt, rég jártál itt. Őt napja jártál itt. Itt! Tudom, Babus néni mindent tud... Eshetne.

JÚLIA Tessék?

BABUS NÉNI Mondom, eshetne. Az eső! Az égből! Júlia (megsimogatja a fejsze nyelét) Kár... És mi-kor jön haza?

BABUS NÉNI (hirtelen gyanakvással) Mi van abban a táskában?

JÚLIA Már mint hogy Antal... mikor jön haza? BABUS NÉNI (az eget nézi) Eshetne.

JÚLIA Olvasom az újságban, hogy... hogy még tart. A hőség. S a televízióban esik... Vagyis hogy Angliában esik. Árvíz van. Kiöntött a tenger. Úgy mondták, hogy szökőáradás van.

BABUS NÉNI Dagály. Itt meg sok a dolog. Semmit sem adnak ingyen.

JÚLIA Míntha dörögne.

BABUS NÉNI S nincs egy árva férfi. Egy árva férfi sincsen.

JÚLIA Hát férfi, az nincsen.

BABUS NÉNI Nincs.

JÚLIA Nincs.

BABUS NÉNI Hogyhogy nincs?!

A következő rész a sablon szerint, olajozottan, harsányan pereg le

JÚLIA *(túláradoán)* Jaj, Babus néni! Hiszen Babus néninek ma van a születésnapja! *(Kitárt karral)* Babus néni!
BABUS NÉNI *(ugyanúgy)* Kislányom!
JÚLIA Babus néni!
BABUS NÉNI Kislányom!

Összecsokolóznak

JÚLIA Hoztam ám valamit Babus néninek! Nem feledkeztem meg Babus néniről!
BABUS NÉNI Jaj, nem kellett volna.
JÚLIA De igen, de igen. *(Táskájából egy kisbaltát vesz elő, Babus néni felé nyújtja)* Tessék csak el-tenni, tessék csak eltenni.
BABUS NÉNI Tedd le! *(Kedvesen)* Tedd csak le .. Jaj, nem kellett volna... Nem kell, mi a fenének kell ez nekem. Még jó, hogy nem mindjárt egy fej-fát hozott.
JÚLIA Meleg van. A televízió is azt mondja, hogy meleg van. Ma későn jön?
BABUS NÉNI *(a Kertészre)* Ez meg csak itt döglik. Itt döglik reggeltől estig. A kert meg fut. Ellepi a gaz.
JÚLIA Szép kert.
BABUS NÉNI Gondozott kert.
JÚLIA S gondozatlan kertész.
BABUS NÉNI A leggondozottabb kert az egész kör-nyéken. Hiába, aki dolgozik... Mindjárt itt lesz. Azt mondta, nyolcra jön. Mindig nyolcra jön... Tedd le azt a baltát. Azonnal tedd le! És ne emelj fel semmit.
JÚLIA *(ábrándozva)* Hetven év. Vagy hetvenöt...? Mások ilyenkor már ...
BABUS NÉNI Most rögtön tedd le! *(Kikapja a fej-, szét a tuskóból. A két nő úgy áll egymással szemben, maga elé tartott fejszével, mint két japán karatézó)* Szeretem ezeket a nyári estéket. Vörös naplemente, a kertben zümmögnek a bogarak, lassan elülnek a madarak, béke van, igazi béke... Megint harangoznak. *(Egy darabig hallgatják a harangszót)* Vajon ki halt meg megint? Csak úgy hullanak... Az asszonyok vacsorára várják haza az urukat, s a fákon nemsokára megszólal a családny ... Szépen élünk, békében élünk, ez az igazi, az egyetlen élet, megértetted?
JÚLIA Ágnes hogy van?

Ágnes mozdulatot tesz a kerítésnél, mintegy jelezve, hogy róla van szó

BABUS NÉNI Csak én vagyok magányos, csak nekem nincs senkim. Csak ez a ház, csak ez a kert... Mit mondtál, mondtál valamit?
JÚLIA És Ildikó? A sudár Ildikó?

Ildikó megrezzen, ijedten kimegy

Szeretem azt a lányt. Azt mondják, szellemileg visszamaradott, de én szeretem. Az idiotákban mindig van valami megnyerő. Olyan aranyosak.
BABUS NÉNI *(pityeregve)* Csak én vagyok elhagyatott, csak velem nem törődik senki. Én akár meg is halhatok.
JÚLIA Bizony, az idő szalad... Mindjárt nyolc.
BABUS NÉNI Csak a munka, csak a dolog. Mindig csak a munka, mindig csak a dolog. *(A Kertészre)* S ez a dög is itt van a nyakamon, csak henyé, csak szívja a véretem...
JÚLIA És Zsófiát is szeretem. *(Zsófia megrezzen)* Szegény Zsófi! Hogy felpuffedt az utóbbi időben! Valóságos hordó. Az ilyenek ki szoktak pukkadni. Pukkad, és kész! Hány óra...? Különbömben mindegy. Miért eszik az ilyen? Na, most maga mondja meg, miért eszik annyit az ilyen? Normális ez?
BABUS NÉNI Csak az a szent ember! Ő van nekem, senki más... Mindjárt nyolc... Antal! más, ő hisz

valamiben. Ez hiányzik belőletek... Őt perc múlva. Nekem van időérzésem.

A Kertész ásít, piros füzetest vesz elő a zsebéből, ír valamit, visszaalszik

Ekkorácska volt, amikor megtaláltam. Ekkora, ni .. ekkorácska. Na látod, ő hisz valamiben. Valami nagy... nagy... dologban. Ő akar valamit. Veletek az a baj, hogy nem hisztek semmiben, hogy nem akartok semmit!
JÚLIA A rádió is azt mondja, hogy tovább tart a meleg... Maga most mit akar tőlem? Mondja csak meg, hogy mit akar tőlem! Maga el akar üldözni innen. Ne is mondja, látom én.

Ágnes és Zsófia óvatosan visszahúzódnak, kimegy

BABUS NÉNI Ha Antal itthon van, mintha más volna minden. Mintha megváltoznának a dolgok. Minden olyan... olyan... *(Nem találja a szót, magasztosságra utaló gesztusokat tesz)* ... nem olyan... hogy csak úgy... olyan semmi. *(Sekélyességre utaló gesztusok)* Mintha az egész...
JÚLIA Mintha mi?
BABUS NÉNI Te még itt vagy? Már azt hittem, elmentél. Innál valamit? Borzasztó ez a hőség. JÚLIA Abból, amit maga kotyvaszt...? Na, neem.

És ő az enyém, megértette? Az enyém!
BABUS NÉNI Hát persze, hogy a tied, hát persze, hogy a tied... Én csak egy szegény öregasszony vagyok. Ez a tyúk is... Megdöglött. Kész, vége. Ennyi maradt belőle. Egy dög. Megromlik ebben a melegben.

JÚLIA Kopassza meg

BABUS NÉNI Ne szólj bele. Tudom én, hogy mit csinálók. Ez egy tisztességes ház. A leg tisztességesebb a környéken. Kopasszam meg, azt mondd? JÚLIA Kopassza meg, megbüdösödik.

BABUS NÉNI *(a házba befelé menet)* Megbüdösödik, még hogy megbüdösödik ... *(Bemegy, kisvártatva úgy ront ki, mint akit puskából lőttek ki. Kezében konyhakés)* Mi van? Mi az? Mit csinál?

JÚLIA Én mit csinálók? Maga mit csinál? Mit akar azzal a késsel? Tegye le! Tegye le, nem hallja?!

BABUS NÉNI *(kikapja Júlia kezéből a kisbaltát, fogja a fejszét, körülnéz: mit kell még összeszedni, aztán heherészve elindul a ház felé)* Hát csak várjad, hehehe, csak várjad ... mindjárt nyolc, mind-járt nyolc... *(Kimegy)*

JÚLIA *(előveszi a táskájából a Babus néni által el-kobzott kisbalta hasonmását)* Vén ribanc, ocsmány, vén kerítőnő. *(A monológot mintha a Kertésznek mondaná el; elgondolkozva folytatja)* Már semmire sem jó, megöregedett, de azért még tartja magát, piszkosul tartja magát. Régen, amikor még fiatal volt, amikor megörökölte ezt a házat... Lehet, hogy ki kéne egyezünk. Talán megegyezhetnénk ... Vagy lehet, hogy elérkezett a perc...? Szörnyű ez a füledt nyár. S már mióta! És nem enyhül. És azt beszélük, hogy apadnak a folyók, kiapadnak a források... És azt is beszélük, hogy háború lesz... De én szerelmes vagyok! Szerelmes, szerelmes, szerelmes! „A tiszta szerelemnek a legtökéletesebb csend-re van szüksége!” Mert mit ér a szerelem, ha nincs lakás?! *(Tárgyilagosan)* Mert az nincs. Elsorvad, tönkremegy. Csak miattunk teszem, csak a szerelmünkért, a szerelmünk csendjéért... *(Elteszi a kisbaltát a táskájába)* Mit meg nem tesz az ember egy ilyen emberért! Csupa szellem, csupa lelkese-dés. És milyen naiv...! Szinte már hülye. , Antal, Anti ... ! És hogy tud hinni! Csupa tűz, csupa izzás! Még ilyen melegben is. Néha szinte attól félek, hogy az agyára megy. Ha egyszer elkezd beszélni, és mindig elkezd beszélni, akkor úgy érzem magam, mintha... mintha... *(Ringatózó gesztusok)* ... de ha nincs velem, ha egyedül vagyok, minden olyan... olyan... *(Kifordítja a tenyerét)* ... olyan semmi. Csak őerte teszem, ő mindent megérdemel. Nem is én érdelek meg mindent, hanem ő... Csak ne volna olyan tehetetlen

a drágám. Olyan tutyimutyi. Mindig csak azok a gondolatok, azok az eszmék, mindig csak az a szár-nyalás, az a röplés ... Hát egészséges ez? Nem lesz tőle valami baja? Azt beszélnek, hogy az ilyesmi megárthat ... A televízió is mondta. De tényleg? ... S ha arra gondolok, hogy ennek a vén tyúknak itt van a háza, itt van a kertje, itt van a... Jaj!

Antal és Sebestyén hangja kívülről. Júlia visszahúzódik a kertbe

ANTAL Erre, erre... Igen, ez a bejárat, de kerülünk az udvar felé. Esténként itt mindenki kiül az udvarra. *(Bejönnek középen)* Szavad ne felejtőd, én azért hiányolom egy kicsit a bölcselést. Persze a filozófia mindig is az események nyomdokvizében úszik... vagy inkább sodródik! Namármost, sem-mi kifogásom az ellen, hogy a pragmatikusok kézbe vegyék egy kicsit a dolgokat ...

SEBESTYÉN Én inkább ontológiai szempontból közelítenék a kérdéshez.

ANTAL *(elbizonytalanodva)* Ontológiai?

SEBESTYÉN Ontológiai.

ANTAL *(tétován)* Lehet ... lehetséges ... Tudod, én csak azt mondhatom, amit látok... amit tapasztalok. Az iskolában például. Hogy a gyerekek egyre vadabbak, egyre nehezebben kezelhetők ...

SEBESTYÉN Nihil humani a me alienum puto!

ANTAL *(nem érti)* Lehet, lehet ... De azt mondom, hogy a gyerekeknek mást is kell adni, mint amit a szájukon betehetnek. *(Hódolattal)* Neked persze igazad van! De mostanában mintha... mintha egy kicsit túlságosan gyakorlatiasak volnánk.

JÚLIA *(a kertből, félénken)* Anti...

ANTAL *(magának)* Szólított valaki? Újabban hangokat hallok. Szóval, nem tanítjuk meg őket szeretni, nem tanítjuk meg őket jóknak lenni ... Én egyszerű tanárember vagyok, s nem mindig értem a magas dolgokat. De úgy érzem, hogy összecsúsznak a dolgok, valahogy összekeverednek a frontok ...

SEBESTYÉN Én axiológiai szempontból venném szem-ügyre a kérdést!

ANTAL *(bizonytalanul)* Axi ... ööö ... lehetséges, hát persze! De tudod, most már kezdünk úgy acsarogni egymásra, mint a farkasok. S nekem, mint zene-tanárnak, mégiscsak énekelni kell megtanítanom a gyerekeket ... Megadni nekik egy tiszta hangot: láááá!

JÚLIA Anti! Antika!

ANTAL Júlia! Hát te itt vagy! Nagyszerű! Egész nap kerestelek! Tudod, ma van Babus néni születésnapja!

JÚLIA Tudom.

ANTAL A véletlen a legjobb rendező! Hát akkor ... ismerkedjetek meg... ööö ... izé ... Júlia. Sebestyén, a filozófus. A barátom!

JÚLIA Ó, filozófus!

Elmormolt bemutatkozások

SEBESTYÉN „Ha eszméd nagyon kimondod / Műved párját lerontod”, ahogy a költő mondja. Kijelent-hetem, hogy a párát nem fenyegeti veszély, az eszme még kimondatlan.

JÚLIA *(kukkot sem ért az egészségből)* Én azt hittem, hogy a filozófusok öregek. Vannak fiatal filozófusok is?

SEBESTYÉN Mindennek van kezdete, szép hölgy. Minden élet az elején kezdődik. Nincs ez másképpen a filozófusoknál sem. Marx is volt fiatal, s ha arra gondolok, hogy négykézláb mászkált a nagy ebédlőasztal alatt, Trierben ...

JÚLIA Hol?

SEBESTYÉN S hogy bepisilt a pelenkájába ...! Júlia Ne mondja!

ANTAL Született gonosz. Ne hidd egy szavát sem... Babus néni itthon van?

JÚLIA Babus néni mindig itthon van.

ANTAL Babus néni! Babus néni!

SEBESTYÉN Emberek vagyunk. Többé-kevésbé. Ró-

lam azt mondják, hogy kevésbé, s én is azt mondom róluk, hogy kevésbé, s ez már így megy fenn-állásom óta. Ezen kívül: javithatatlan fecsegő vagyok, hódítója a terített asztaloknak és hódolója a szép asszonyoknak. Hódításaim elenyészők, hódolatom meddő. Semmivel sem vagyok sikeresebb, mint amennyit korom megérdemel... Mi ez a szag?

BABUS NÉNI *(kíront a házból, kezében gőzölgő fazék, hóna alatt a tyúk)* Ki az? Ki van itt? Van itt valaki? Hol van? Mit keres? Hogy jött be?

ANTAL Babus néni! Sok boldog születésnapot, Babus néni! *(Kézen fogja Júliát, odavezeti a tornác lép-csójéhez; átfogja a két nő vállát)* Ez az én kis családom. A legszebb, legjobb öregasszony és a legkedvesebb kedves!

A csoport megmerevedik, mindenki mosolyog, mintha a fényképezőgép kattánására várna. A Kertész elő-veszi a piros füzetet, ír

SEBESTYÉN S ha ehhez hozzávesszük ezt a gyönyörű, gondozott kertet, a takaros házat és a békét, minden dolgok nemzójét és bölcsőjét, akkor elmond-hatjuk ... *(Maga elé)* De mi ez a szag? Hogy lehet egyetlen tyúk ilyen bűdös?... Elmondhatjuk...

BABUS NÉNI A fiatalember?

SEBESTYÉN Álszent Sebestyén, filozófus, láthatatlan és képzelt nyilvesszőkkel a testében, szolgálatjára Babus nélinek.

BABUS NÉNI *(Antalnak, súgva)* Sokat beszél. JÚLIA Szépen beszél.

SEBESTYÉN Megtudván, hogy kéretlenül bár, születésnapra topanok be, hódolatom mellett szeretném ezt a szerény ajándékot átnyújtani Babus nélinek. *(Táskájából egy szekeret vesz elő, átnyújtja)*

BABUS NÉNI Óóóó!

JÚLIA S milyen találó! Egy kisbalta.

SEBESTYÉN Szekerce!

ANTAL Hát nem aranyos fiú? Jó lesz ez itt a ház körül.

BABUS NÉNI Szekerce. Ez nagyon ... nagyon hiányzott. Már csak ez hiányzott. Köszönöm, fiatalember, igazán nem kellett volna ... Vacsorázott már?

ANTAL Farkaséhesek vagyunk, Babus néni.

BABUS NÉNI Isten — és a munka! — mára is ki-rendelte a betevőt! Ha nem veti meg egy szegény öregasszony vacsoráját ... *(Rajtaütésszerűen)* Tud tyúkot kopasztani?

SEBESTYÉN Tessék? Nem.

BABUS NÉNI Akkor megtanulja. Na jöjjön, ne csodálkozzon, jöjjön! Itt, nálam mindenki dolgozik, ebben a házban nincsenek ingyenélők! Antalka is mindig segít a ház körül. Így van?

ANTAL Így, Babus néni.

BABUS NÉNI S így is van jól. Így élünk mi, meleg, testvéri közösségben, mint egy nagy család. *(Sebestyénhez)* Fogja már ezt a fazekat ... Nálunk nincsenek naplopók, munkakerülők, mi azt nem szeretjük. Mi az egyszerű életet, a tiszta erkölcsöket szeretjük. És szeretjük szomszédainkat, hogy ők is szeressenek minket ... Érti már?

SEBESTYÉN Hogy ők is szeressenek minket ... S szeretnek?

BABUS NÉNI Az nem fontos. Ne zavarja itt össze a dolgokat ... Hol is tartottam? ... És nem engedjük, hogy mások beleüssék az orrukát a kertünkbe! Mert nem mindenkinek tetszik, ahogyan mi élünk! *(Rajtaütés)* Magának tetszik?

SEBESTYÉN Igen, nagyon. Nagyon-nagyon!

BABUS NÉNI Akkor fogja ezt a tyúkot, s gyerünk. Magára most itt nincs szükség, csak még nem tud-ja. De én tudom.

ANTAL Ugye, milyen eredeti, milyen közvetlen! *(Lelkesen)* Egyből meghódítja az embert. Szóhoz sem lehet jutni az örömtől. Tetszel neki.

BABUS NÉNI Nekem minden hallgatag fiatalember tetszik. Maga hallgatag?

SEBESTYÉN Ha akarom, hallgatag, ha nem akarom...

BABUS NÉNI Nem hallgatag? Ezt nem szeretjük, fia-

taleMBER, ezt nagyon nem szeretjük. Mert mit csinál a magyar fiatalEMBER? Evés közben nem beszél! Éhes?
SEBESTYÉN Hát most, hogy mondani tetszik ... BABUS NÉNI Akkor előbb kopasztás, aztán vacsora, aztán hallgatás. És közben is hallgatás. Előre!

Babus néni és Sebestyén leül a tornácnak a kerttől távolabb eső sarkába. Tyúkot kopasztanak

ANTAL Csodálatos ! Csodálatos ! Tudtam én, hogy így lesz! Hát nem csodálatos? Babus néni lehangoló, valósággal megszállja az embert! Olyan közvetlen, olyan...

JÚLIA Anti ...

ANTAL... ellenállhatatlan, olyan emberi ! Tudtam én, hogy egyből megkedveli ... Ó, ha mindig, mindenki .

JÚLIA Anti ... Anti ...

ANTAL ... ha mindenki ilyen volna az utcában, a városban, a szomszédságban!

A Kertész a piros fűzetbe ír

Néha, amikor megállok a gyerekek előtt, fölemelem a kezem, *(Tesszi is, amit mond)*, beintek, s föl-csendül a kristálytisza gyermekdal, akkor... akkor ... *(Hirtelen elkomorul)* ...akkor érzek ilyet. Pedig egyre nehezebb, és megadom a tiszta hangot, s néha... *(Befogja a fülét)*

JÚLIA *(toppant)* Antal!

ANTAL Igen, kedvesem.

BABUS NÉNI Kése van?

SEBESTYÉN Nincs, kezitcsókolom.

BABUS NÉNI Na azért... Mert nem is kell. Megy az kézzel is. De nem ám csak a felszínét tépdesni, kócolni! Tövestül, értem? Tövestül.

JÚLIA *(megfogja Antal kezét, behúzza a kertbe; le-ülnek a padra)* Anti... Te Anti, gyere csak, gyere, gyere szépen. *(Minden átmenet nélkül, harsányan)* Jaj, én olyan szerencsétlen vagyok!

ANTAL Júlia!

JÚLIA Mert én olyan boldogtalan vagyok! Mert itt mindenki boldog, csak én vagyok boldogtalan. Mert itt senki sem boldogtalan, csak én!

ANTAL Azt hiszem, értem. Azt akarod ezzel mondani, hogy boldogtalan vagy.

JÚLIA De hogy miért vagyok boldogtalan, azt nem értem! Azt bezzeg nem értem! Jaj, de boldogtalan vagyok.

ANTAL De miért vagy boldogtalan? Mi hiányzik itt neked? Szeretsz engem, én is szeretlek téged. És itt van nekünk Babus néni.

JÚLIA Hát éppen ez az ... !

ANTAL Babus néni, aki anyánk helyett anyánk, töri magát értünk, fáradozik, gondoskodik. Olyan gondoskodó fajta, már így született. Pedig nem volt könnyű az élete. Árva gyerek volt, szolgált, dolgozott, aztán ...

JÚLIA *(élel)* Aztán...

ANTAL Aztán sokat dolgozott... és... és most élvezni munkája gyümölcsét. De önzetlenül, igenis, önzetlenül! Látod, ma is egy tyúkkal várt minket! *(Magának)* Miért eszünk mi állandóan tyúkot? De tényleg?

JÚLIA De nekem nem kell az ő tyúkjá! Nekem a ...

BABUS NÉNI A püspökfalatját is, fiatalEMBER, a püspökfalatját is! És most ide figyeljen. Figyel?

SEBESTYÉN Figyelek. „...a rómaiak lelke semmit sem növekedett, miközben uralmuk kiterjedt az egész világra.”

BABUS NÉNI Mit beszél itt összevissza?

SEBESTYÉN Az egész tyúkra, az egész tyúkra ...

BABUS NÉNI Na azért! ... Namármost! Fogom a kést... Én fogom, nem maga, mit hadonászik itten. Kezeket a térdre!... Szóval fogom a kést, de ne ám úgy hübelebalázs módjára! Érzéssel...! Itt a tyúk! Most hová bámul? Ide nézzen. Nem látja? Mit lát maga egyáltalán?! A tyúkot nézem, nem a naplementét.

SEBESTYÉN A tyúkot nézem, nem a naplementét. BABUS NÉNI Na végre ! Fog ez menni... S nem ütöm bele a kést, nem kaszabolom, nem szabdalom összevissza, nem ellenség ez, hanem barát! Csak a hegyivel, finoman, érzéssel. A bőre alá. S akkor húzom.

SEBESTYÉN „Ki tudja, meddig húzhatom.”

BABUS NÉNI Végig! A gigájától a püspökfalatjáig. Kinyílik ez, mint egy imakönyv. Maga szeret olvasni?

SEBESTYÉN Szeretek! „A könyv az az embernek, ami a szárny a madárnak.” Ezt egy híres ...

BABUS NÉNI Nem helyeslem. Zavarja a látást, ösz-szekuszálja a fejet. Ért engem, fiatalEMBER? Külön-ben mindegy. Meg fog érteni, maga tanulékony... SEBESTYÉN Én nagyon tanulékony vagyok.

BABUS NÉNI Ez sem fontos. Majd én szólok, ha fontos valami. Szóval kinyílt a tyúk, itt van, lát-hatja. És most mit csinál?

SEBESTYÉN Nem tudom.

BABUS NÉNI Nem is vártam, hogy tudja. Mert maga most ugyebár kiontaná a belét! Szaggasd, cibáld, bele a közepibe. így van?

SEBESTYÉN Mi tagadás ...

BABUS NÉNI Na, ezt nem szeretem magukban, mai fiatalokban. Hát alányúlunk, így ni ! Nyessed, vágjad, kanyarítsd, így ontjuk ki a belit ... Hogy meg se érezze.

SEBESTYÉN Anélkül sem érezném meg, hiszen döglött.

BABUS NÉNI Csak úgy, mintha élne! Hogy akkor se érezze, hogy kibelezik, ha élne. Fájdalommentesen.

SEBESTYÉN Fájdalommentesen.

BABUS NÉNI Mert mi van a belében? Na mi?

SEBESTYÉN Háááát ..

BABUS NÉNI Mondja csak ki, ne féljen, nem leány-nevelő intézet ez. Hol vagyunk már attól. Na mi? Szar!

SEBESTYÉN Szar.

BABUS NÉNI És nem szarozunk itt össze mindent. Azt hiszi tán, hogy annyi tyúk szaladgál itt össze-vissza, hogy csak úgy összeszarozhatjuk? ... Na és, itt az epe! Mít csinálunk az epével?

SEBESTYÉN Elváltasztjuk a májtól.

BABUS NÉNI Na, ezt legalább tudja. Kimetsszük a keserű részt. Tövestül. És most mit lát?

SEBESTYÉN Semmit.

BABUS NÉNI Hát vak maga? Maga most látja a tyúkot! A nagy, kövér, ízletes tyúkot.

SEBESTYÉN Ez az?

BABUS NÉNI Dehogy ez! Ez a szar.

SEBESTYÉN Ennyi? S akkor ez a kicsi a...? BABUS NÉNI Ez a kicsi a... ez a kicsi a... Mekkora akar a maga korában?

JÚLIA *(kibontakozik Antal karjából)* „Hát félsz az lenni tétben s akaratban, / Ami vágyban vagy?” ANTAL Tessék, kedvesem?

JÚLIA , semmi, semmi. Csak gondolkodom, tépelődöm ... S valami azt súgja ...

ANTAL Én is hangokat hallok mostanában, s a gyerekek is néha igazán olyan furcsán énekelnek az iskolában...

JÚLIA *(félbeszakítja)* És fázom!

ANTAL Fázol? Hiszen legalább harminc fok van. Nem vagy te lázas?

JÚLIA Bent fázom. Idebent. A szívem körül. Ó, Anti, Antal, Antal ...! Hát hogyan élünk mi?

ANTAL Jól! Babus néniék kopasztják a tyúkot, a szomszédaink szeretnek, a távoli szomszédaink becsülnék...

JÚLIA Mi pedig csak ülünk itt kinn, a kertben...

A Kertész fekete fűzetet vesz elő, ír

Valami összeszorítja a szívünket, fázunk... ANTAL Nekem kimondottan melegem van... JúLIA *(fölcattan)* Fázunk...! *(Panaszos hangon)* S

hogyan élünk? Hol találkozhatunk? Kint a kertben, az erdőben, a réteken ...

ANTAL A múltkor is milyen szép mezeivirág-csokrot szedtünk ! Emlékszel...

JÚLIA Emlékszem, mindenre emlékszem. Arra is, hogy a csalán vörösrre csipte a ...

Antal füttyül

S arra is, hogy tavasszal... azután... ecetes vízbe kellett üljek minden este... vagy sósba, már nem is emlékszem, és abban kellett áztassam a ...

Antal füttyül

Mert te mindig fölül vagy, mert te csak szárnyalsz, te csak lángolsz, te csak hiszel! Te azt hiszed, hogy ... ANTAL Legközelebb én leszek alul, jó? Közös össze-fogással minden nehézséget le lehet győzni.

JÚLIA Jaj, te semmit sem értesz ! ... Mert engem gyűlölnek, engem ki akarnak semmizni ebből a... belőled. Mert te csak a szépet látod. És igenis, én akarok alul lenni, ahogy a természet rendelte.

ANTAL Az ember legyőzi a természetet ! Az ember... jó, jó, jó...

Most alul akarsz lenni vagy fölül? JÚLIA Nem akárhog akarok alul lenni. *(Kiveszi a táskájából a kisbaltát)*

ANTAL Mi ez?

JÚLIA Kisbalta.

ANTAL Kisbalta.

JÚLIA Babus nélinek...

ANTAL Kisbalta? Babus nélinek...? Hiszen ez csodálatos! Tudtam én, hogy érző szíved van, hogy nem feledkezel meg róla a születésnapján! Kisbalta! De minek neki a kisbalta...? Hát persze! Jön az ősz, és gyűjtést kell aprítani! Édes, édes, te mindenre gondolsz!

JÚLIA Jaj, Anti, Anti, hogy te milyen buksi tudsz lenni! Hát persze, hogy lesz mivel gyűjtést aprítani, ha jön az ősz! Rá a tuskóra, és szilánkokra, miszlikbe, villogjon az a balta!

ANTAL Suhogjon, villogjon ...! S majd hozunk az erdőről egy új tönköt, úgyis megyünk még...

JÚLIA Hát persze, hogy megyünk, el is kell ásni valahol...

ANTAL Mit?

JÚLIA Semmit, édes, semmit. Már megint hangokat hallasz? De neked kell ám megtanulni aprítani! Fogd csak szépen... Markold meg, erősen, nem éget. S most emeld fel és... zsupsz le! Felemeled, zsupsz le!

ANTAL Felemelem, zsupsz le! Felemelem, zsupsz le! Hamar beletanulok, meglásd! Felemelem... Tudod mit, kedvesem?

JÚLIA Mit, édes?

ANTAL Együtt fogunk aprítani! Felemelem, zsupsz le, fele...

JÚLIA Hát persze, hogy együtt fogunk aprítani. De hol? Azt mondd meg nekem, hogy hol. Hát hol van nekünk saját aprítóhelyünk ezen a kerek világon?! *(Sír)*

ANTAL Hát itt, szerelmem! Itt! Hát nem ez a legcsodálatosabb hely ezen a kerek világon, szerelmem?

BABUS NÉNI A szerelem mulandó, fiatalember! Teszi le azt a kést!

SEBESTYÉN Gondoltam, trancsirozok. „A férfiúnak, e világ urának, / Más dolga is van, mint hiú enyelgés, / Nő ezt nem érti, s nyűgöl van csupán.”

BABUS NÉNI Jól mondja! Folytassa csak, folytassa.

SEBESTYÉN Mert mi a nő? A kék edénye, laktat és eltakar! Filozófiai szempontból pedig...

BABUS NÉNI Azt nem szeretjük, azt nem nagyon szeretjük... Mi csak az egyszerű beszédet szeretjük, mit itt összevissza... Hát nem érzi, nem látja, magának nincs szeme?

SEBESTYÉN Van. S mit kell lásson?

BABUS NÉNI Csak azt, ami amúgy is kiüti. Hát Júliát... Ne szóljon, hallgasson. Érzy? Hallja? Csönd van, besötétedett. Suhogás ... Egy madár...

SEBESTYÉN „Szár az ágon, hallgató ajakkal / Meddig ültök, csüggedt madarak?”

BABUS NÉNI Ne szavaljon itt annyit összevissza... Nekem itt mondanivalóm van... Már bársonyos a levegő, benn, a házakban suhognak a ...

SEBESTYÉN A madarak?

BABUS NÉNI Dehogy a madarak, maga bikfic! A lepedők!

SEBESTYÉN A lepedők?

BABUS NÉNI Igen, a lepedők! Amiket az asszonyok ráterítenek az ágyakra. Most nehogy megkérdezze, hogy miféle ágyakra.

SEBESTYÉN Miféle ágyakra?

BABUS NÉNI Hát amiken fekszenek, érti? Amiken az asszonyok fekszenek, ha besötétedik, amiken maga is fekszik! ... Megbolondulok! ... Csillapodj, Babus, csillapodj ... Na, érti már?

SEBESTYÉN Erteni vélem.

BABUS NÉNI Vélem... vélem...! Na jó, És akkor a hús esti kertből belép a szobába Júúúúúlia. SEBESTYÉN Júúúúúlia!!!

BABUS NÉNI Ne bömbölgjön, mint egy bika. Lááááágyan .. , dallamosan... Mondja utánam: Júúúúúlia ... Érzy az izét?

SEBESTYÉN Mit?

BABUS NÉNI Az izét! ... Júúúúúlia ...

SEBESTYÉN Júúúúúlia ... Érzem! ... Júúúúúlia ... Be-lép a szobába, közeledik, ott a fehér lepedő, s csak mossa, mossa, s a futó hab elkapdossa . , .

BABUS NÉNI Ó, irgalom atyja, ne vagyj el! Hogy lehet valaki ennyire nehézfejű. Júúúúúlia .. Júúúúúlia ... Mondja utánam.

SEBESTYÉN Júúúúúlia ... Már érzem, itt lent érzem... Júúúúúlia ... Júúúúúúlia ... itt lent már melegedik, melegedik, forró, forró! Babus néni! Babus néni Júliának hívják?

JÚLIA Ne hívjanak Júliának, ha nincs igazam! Hát te semmit sem látsz? Te tényleg semmit sem veszel észre, édes?

ANTAL Mit kellene észrevennem? Babus néni a fogadott anyám... akarom mondani, én vagyok az ő fogadott... anyja... izé... hogy is van, segíts már...

JÚLIA Így van, pontosan így van ... *(Babus néni gesztusait utánozva)* ilyen összevissza... Hát nem látod, milyen elhagyatottak vagyunk? Senkink sincs . Jaj, hallgass! És semmink sincs! S akkor pedig hiába van a te nagy okosságod, a te nagy átszellemültséged ! Akkor hiába vagy te egy eszmeóriás!

ANTAL De én csak a gyerekeket akarom megtanítani, hogy tisztán énekeljenek. Engem is Babus néni járatott zenére. És esténként együtt énekelt velem, hogy dó-mi-szó... dó-mi-szó... fá-szó... fá-szó .. . És ha a szívemre teszem a kezem...

JÚLIA Ne most, s ha már teszed, ne oda... *(Meg-emeli a kisbaltát)* Mert egy ilyen eszmeóriásnak tér kell, levegő kell...

ANTAL Azért járunk annyit kirándulni.

JÚLIA És azért is, mert nincs hol...

Antal füttyül

És kell még egy ilyen eszmeóriásnak egy nagy ház és egy kis feleség, és kell még neki minden, minden, ami csak egy házban kell. Mert mit ér az eszme, ha mégoly óriás, ha...

ANTAL A tudás hatalom! A hit pedig...

JÚLIA Az is, persze, az is... Érzéd, ugye, te is érzed, hogy kéne...?

ANTAL Mi kéne?

JÚLIA „Kéne, amit az / Élet diszének ítélisz, mégis úgy élsz, / hogy pipogyanak itéled magad"... Te sose nézel televíziót?

ANTAL Csak a cowboyfilmeket szeretem... Mert amikor az ügyetlen cowboy győz, akkor mindig valami nagy melegséget érzek a szívem körül. Ott áll az ügyetlen cowboy a sínek között, és jön a vonat ... Hiszen te is láttad! Már egyebet sem látni ! ... És akkor azt mondtad, hogy én is olyan hős vagyok, mint az ügyetlen cowboy.

JÚLIA Ezt mondtam, édes, ezt mondtam. És ezt is gondoltam... És még azt is gondolom, hogy ha te nem ragaszkodnál ilyen betegesen Babus nénihez, akkor...

ANTAL Hogy elmenjünk innen, Babus néni házából?

Szerelmem, te ezt nem gondolhatod komolyan...

JÚLIA Nem is gondolom. Nem mennék el, marad-

nem fennhangon, csak magában, hadd jöjjön az az érzés.
SEBESTYÉN Már megint itt van, érzem, jön . . . BABUS NÉNI
Most ne jöjjön, még a végén túl ha-
mar érkezik meg... Aztán előveszi a kést. Teszi
le azonnal! Nem azt!
SEBESTYÉN Melyiket?
BABUS NÉNI Melyiket?! Azt kérdi, hogy melyiket!
Köszörűkövet ne adjak hozzá...? Hát ami van! Magának.
Nem nekem. Nekem nincs. Magának van, ha van.
SEBESTYÉN Ami nekem van...? Igen, igen, van, van, van. S
aztán, aztán?
BABUS NÉNI S aztán mint a tyúkkal!
SEBESTYÉN Mint ezzel a tyúkkal?
BABUS NÉNI Mint ezzel, pontosan úgy, mint ezzel. Hű, de
nehéz ember maga. Hát már nem emlék-szik?
SEBESTYÉN Emlékszem, emlékszem. Érzéssel, finoman ...
BABUS NÉNI Nem! Be vele markolatig, s aztán: nyess alá,
túzd a hegyére, kotord meg, nyírd körül, daloltasd meg, azt
a szenteltvíztartóját neki, supp, supp, oááá, oááá! Hű, de
melegem lett.
SEBESTYÉN De én félek, Babus néni.
BABUS NÉNI Mitől fél, maga mamlasz?
SEBESTYÉN Hát hogy nem sikerül... Júúúúúlia, Júúúúúlia . . .
BABUS NÉNI Sikerülni fog. Bizzon bennem. Bizza rám magát.
Maga csak mondogassa ... na! SEBESTYÉN Júúúúúlia.
BABUS NÉNI Ez az! Maga csak mondogassa ... hiszen maga
csak egy filozófus.
ANTAL (*felugrik*) Szörnyűség! Borzalom! Júlia! Nem! Ne
folytasd ...
JÚLIA Pedig milyen bársonyos az est... Ilyenkor születnek a
nagy elhatározások ... Hiszen te szereted a természetet...
ANTAL (*főlemeli a baltát*) Honnan jön ez a hang?
JÚLIA Te is hallod a tücsköt...? (*Elteszi a kést a táskájába*)
Erre nem is lesz szükség. Ez is elég lesz... Ne, most ne szólj
! A nagy természetet hallgasd. Az éjszakai állatok most
indulnak élelmet keresni, és ...
ANTAL ölnék.
JÚLIA Kell nekik, szegényeknek. Az élet harc, a boldogság...
ANTAL ... küzdelem?
SEBESTYÉN (*halkan, búgva*) Júúúúúlia,... Júúúúúlia...
ANTAL De az eszközök, Júlia, az eszközök! És hogyan...?
Nem! Még rá gondolni is örülsz! A jó-tevóm, a legjobb, a
legmegértőbb, a legokosabb...
JÚLIA Zizegnek a levelek, föltámad a szél. Enyhül a hőség,
szinte már érezni... Kítisztulnak a gondolatok.
ANTAL Ó, Babus néni, miért is van neked házad, s miért is
vagy te úr a te házadban?
JÚLIA Világosabban látni a célt.
ANTAL De nem az én célomat... Én azt akarom, hogy egyek
legyünk jóban, rosszban, úgy éljünk, mint egy boldog
család... És persze látom, én is látom, hogy... Pedig nekem
semmi se kell, én a semmivel is beérem ... Kített gyermek
voltam, Babus néni szedett fel egy hideg téli éjszaka.
Magához vett, az övé vagyok... nélküle én nem is vagyok. Ő
az igazi anyám. Itt élek az ő házában, itt vagyok otthon.
Máshol nem vagyok otthon... Tőle csak szeretetet,
gondoskodást kaptam, még a gondolataimat is kitalálja...
JÚLIA A gondolataidat is kitalálja.
ANTAL Én sem értem, de még a gondolataimat is kitalálja. Ő
a jótévóm. Néha arra gondolok, hogy nélküle én nem is
volnék... Júlia !
JÚLIA Igen, szívem.
ANTAL Hogy nélküle én nem is volnék, vagy más volnék...
JÚLIA Más volnál, Anti, más volnál.
ANTAL De hát hogy létezhetnék én nélküle? (*Júlia kiveszi
Antal kezéből a baltát, meglendíti*) Nem, ez szörnyű! Nem te
mondta, amit az imént hallottam.

Senki se mondta! Újabban hangokat hallok. Mindenfelől
csak jönnek a hangok, a suttogások... Nem te mondtad,
ugye?
JÚLIA Hiszen csak egy mozdulat, és ... vége. Pszt, ne szólj !
Mintha forrás csobogna . . .
SEBESTYÉN Júúúúúlia ... Júúúúúlia . . .
ANTAL Miféle forrás? Nincs itt semmiféle forrás. JÚLIA
Hűs, üdítő, a szabadság forrása.
ANTAL (*bambán*) A szabadság?
JÚLIA És a pénz. És kitarulnak az ablakok, és ki-nyílnak az
ajtók, és szabadon járhatunk majd egyik szobából a
másikba, és tied lesz minden, de minden... És én is a tied
leszek, én leszek a te igazi Babus nénid, az igazi anyád...
Hajtsd ide a buksidat.
ANTAL Nem hajtom, félek. Mert nem vagyok egészen vak, és
vannak gondolataim, és azoktól is félek....
JÚLIA Ne félj, megvédelek. Sikerülni fog. Bizz ben-nem. Bizz
rám magad... És megoldalmaz a véletlen.
ANTAL Miféle véletlen?
JÚLIA Amit magunk idézünk elő. A véletlenek soha-sem
véletlenek. Hiszen te is tudod.
ANTAL Mit tudok én?
JÚLIA A barátod, Sebestyén...
ANTAL A filozófus?
JÚLIA Tőlem... Épp kapóra jön. Majd leitatom, és semmire
sem fog emlékezni. S „a nagy ölés / Gyanúja” reá „szakad.”
ANTAL Szörnyeteg!
JÚLIA Csak szerelmes... És hallom a szél zúgását, és
bőrömmön érzem az éjszaka bársonyát. (*Főlemeli a baltát*)
Mozdulataim könnyűek, úgy érzem, mint-ha röpülnék, a
karom szinte magától emelkedik a magasba, és ...
ANTAL Ne!
JÚLIA Zsupsz le! (*Antal kezébe nyomja a baltát*) Ugye
megteszed? Mondd, hogy megteszed.
ANTAL Nem!
JÚLIA Pedig csak úgy duzzadnak az izmaid. Karod
megfeszül. Főlmagasodsz. Főlmagasztosulsz!
ANTAL Nem!
JÚLIA De igen, de igen, csak még te sem tudod. És én sem
tudom. S közben mindketten érezzük, hogy így lesz.
ANTAL Nem!
JÚLIA Szabadok leszünk, azt teszünk, amit akarunk!
Bezárkozunk, és nem nyitunk ajtót senkinek. Te las-
sacsán elfelejted, hogy az egész világ a testvéred, és hogy
az egész világgal egyesülni akarsz. Élünk magunknak,
nem törődünk senkivel. Csak ülünk a jó melegben,
kettesben. Hát nem erre vágysz?
ANTAL Nem!
JÚLIA (*vége a szirénhangnak, most recseg, parancsol, zsarol*)
Akkor közzöttünk mindennek vége! Nem látsz többé!
ANTAL Júlia ...
JÚLIA Elegendő volt ebből a földhözragadt életből, elegendő volt
a hazug szerelmi vallomásokból.
ANTAL De én szeretlek, Júlia, csak téged szeretlek, s azért
én is látom, én is ...
JÚLIA Magadat szereted, s azt a vén boszorkányt szereted.
Mert az már beteges, ahogyan ragaszkodsz hozzá.
Belevakultál, már semmit sem látsz.
ANTAL De én látok, Júlia, én messzire látok, én, én ... JÚLIA
És te? És te? Hát mire vagy jó te? Mit adtál meg te abból,
amit megígértél? Hogy nem halunk éhen ? Köszönöm. Hogy
minden napra jut neked egy tyúk? Köszönöm.
ANTAL Ezt a sok tyúkot már én is sokallom egy kicsit.
JÚLIA Igen, egy tyúk! De az élet?! ... Szavak, szölamok...
hogyan is mondják?... himnuszok! Énekeljünk együtt! Mire
vitted a te nagy tisztaságoddal? Kinek
kellett itt vagy a szomszédban a te nagy tisztaságod?
ANTAL Mindenkinek, és hát... magamnak.
JÚLIA Magadnak? Hát ez jó. Neked magadnak. És senki
másnak. Közben pedig övé a ház, övé a kert, övé a pénz...
ha van még itt egyáltalán pénz. És az van, amit ő akar, ő
parancsol.

A Kertész föláll, lehozza a tornácról a háromlábat és az üstöt, és fölállítja a színpad közepén. Tüzet gyújt, visszaiül, alszik. Ezzel párhuzamosan folyik a három asszony jelenete

Hé, asszonyok! Asszonyok! Munkára! *(Odamegy a jobb oldali kerítéshez)* Ágnes, Ildikó! Gyerünk, siessetek! Vár a munka! Hányszor szóljak még?! *(Át-megy a másik kerítéshez)* Zsófia! Hé, szomszédasszony. Itt a vacsoraidó! Gyorsan, siess, segíts! Zsófia, Ágnes!

A kerítésbe illesztett kiskapun előbb Ágnes jön be, s a nyomában, félénken, Ildikó. Ildikó megáll a háttérben

ÁGNES Hívtál, itt vagyok!

BABUS NÉNI Siess!

ZSÓFIA *(bejön a másik kertkapun)* Mi ez a lárma? Hívtál, jövök már!

BABUS NÉNI Itt legyél!

ÁGNES Mi kell?

ZSÓFIA Mi van?

ÁGNES „Szólj.”

ZSÓFIA „Kérdezz.”

ÁGNES „Felelünk.”

BABUS NÉNI Ma minden eddigi főztünket fölül kell múltunk, asszonyok! Ma meg kell mutatnunk, hogy él még az igazi, régi szakácsművészet!

ÁGNES Halból?

ZSÓFIA Vadból?

BABUS NÉNI Vadból? Nem mi vagyunk a vadászok ... Vagyis nem vagyunk mi vadászok.

ÁGNES Nincsen nekünk puskánk.

ZSÓFIA Nem vagyunk mi arisztokraták.

ÁGNES Egyszerű, dolgos emberek vagyunk.

ZSÓFIA Arcunk verejtékével keressük a kenyerünket. BABUS NÉNI És mit tudunk madárból?

ÁGNES Énekesből?

ZSÓFIA Vadmadárból?

BABUS NÉNI Fogolyból!

ÁGNES Tépd meg szépen a fogolyadarat, vond le a bőrit. Mesd ki a melléből s tagjaiból a húst. Borjú-zsirrál s szalonnával vagdald össze a húst. Ha meg-vagdaltad, tapaszd rá a mellére s a többi tagjára is, és csináld rá a bőrt. Ha megborsoltad, húzd nyárs-ra. Süsd meg, vond le, metéld el, rakd egy tálba, s tölts jó édeslevet rá: úgy látszik, mintha minden tagot külön megtöltöttek volna. Egészen is hagyhatod, avagy megfőzheted, úgy is jó.

BABUS NÉNI És te, Zsófia?

ZSÓFIA Vagdald össze csontostul. Tégy egy negyed fa-héjat belé. Tördeld meg darabonként, keverd a hús közé. Hagyd vagy két óráig úgy. A leve hadd folyjon le. Kivált apró ételek fogolyból! Jó izük lesz a fahéjtól.

BABUS NÉNI És most jöjjön a madár! *(Fölmegy a tornácrá, diadalmasan, fölemelve hozza a tyúkot. Ki-belezett, csontsovány, ijesztően vézna, hús nincs is rajta jóformán)* Ehhez mit szölköztök?!

ÁGNES Hiszen ez ...

ZSÓFIA De hiszen ez ...

ÁGNES Ez tyúk ...

ZSÓFIA Vagy tán csak jérce...

BABUS NÉNI Jól hallok? *(A tyúkot a közönség felé tartja, de az asszonyokhoz beszél)* Ki nem látja a foglyot? Ki lát itt tyúkot? Méghozzá jércét! Tessék jobban megnézni, elő a szemüvegeket!

ÁGNES *(szemüveget tesz föl)* Hát most, hogy jobban megnézem ...

ZSÓFIA *(ő is szemüveget vesz)* Most hogy alaposabban szemügyre veszem ...

ÁGNES Mintha már foglyosodna ...

ZSÓFIA Fogoly az, én már látom!

ÁGNES Én is, én is!

BABUS NÉNI Na azért! Minden buta madár fogoly lehet, csak akarni kell!

ÁGNES Mert mi kell ahhoz, hogy egy madárkából fogoly legyen? Akarni kell.

ZSÓFIA Csak akarni kell!

ÁGNES Gyönyörű példány.

ZSÓFIA Csak hogy meg nem szólal.

BABUS NÉNI Fogolyban a néma a jó.

ÁGNES Hallgasson, mint a sir.

ZSÓFIA Legyen néma, mint a pince.

BABUS NÉNI És most dologra! A fiatalok éhesek. ÁGNES Mi már csak nekik főzünk.

ZSÓFIA Mi már csak nekik gyújtunk alá...

BABUS NÉNI Mert mi lehet a mi életünk értelme?

ÁGNES Hogy nekik jó legyen!

ZSÓFIA Hogy éltük szép legyen!

ÁGNES Gyújtsunk alá!

ZSÓFIA Lobogjon a láng!

Az üst alatt föllobban a tűz. Babus néni ünnepélyesen fölemeli a tyúkot, beejti az üstbe. Az asszonyok merőn nézik a tüzet, csak a szájuk mozog, mintha vala-mi mondókát motyognának magukban. Csak a ritmusát lehet kiverni, a szövegét nem lehet hallani a következő két sornak: „Szikra pattan, olthatatlan, Ég a munka, forr a katlan.”

BABUS NÉNI De ez még csak az első fogás!

ÁGNES Még kapnak? Nem árt meg nekik?

ZSÓFIA Nem csapják el a hasukat?

ÁGNES Ennyi jótól!

ZSÓFIA A bőségtől!

BABUS NÉNI Nem erről van szó! *(Elcsukló hangon)* Antal ...

ÁGNES Antal?

ZSÓFIA Az a szent?

BABUS NÉNI Boldogtalan ...

ÁGNES Az nem lehet!

ZSÓFIA Az nálunk nem eshet meg.

BABUS NÉNI De szerelmes!

ÁGNES A szerelem sohasem reménytelen.

BABUS NÉNI Hát épp ez a baj.

ZSÓFIA A szerelem győz!

BABUS NÉNI Győzzön is, de ott, ahol kell!

ÁGNES Hol győzzön?

ZSÓFIA Hol diadalmaskodjon?

ÁGNES Júlia?

ZSÓFIA Júlia?

BABUS NÉNI *(ábrándosan)* Júúúúúúú! ... Dehogy Júlia, mit káráltak itt összevissza ... Júlia rossz ... ÁGNES Júlia rossz?

ZSÓFIA Júlia gonosz?

BABUS NÉNI Az, ha mondom!

ÁGNES Ha te mondd.

ZSÓFIA Ha te látod.

BABUS NÉNI Gyógyszer kell, asszonyok. Gyógyszer kell, Ágnes ...

ÁGNES Gyógyszer?

ZSÓFIA Gyógyír?

BABUS NÉNI Az hát, mit visszhangoztok itt? S mi a szerelem gyógyszer?

ÁGNES Na mi?

ZSÓFIA Már nem emlékszem.

BABUS NÉNI *(dühösen)* Hát egy másik szerelem! *(Ágneshez, mintha megadná a hangot)* Iiii ... ! ÁGNES *(értetlenül)* Iiiii ... ?

ZSÓFIA Imádkozzunk?

BABUS NÉNI *(dühösen legyint)* Ah! *(Ágneshez)* Iiiii ...

ÁGNES Istenem! ... Az én lányom is boldogtalan! Sorvad, sápadt, kornyadozik...

ZSÓFIA Igyon tejet!

BABUS NÉNI Ó is szerelmes!

ÁGNES Ó is boldogtalan!

ZSÓFIA Én is boldogtalan vagyok.

BABUS NÉNI Az nem számít... Főzzük össze őket! ÁGNES Rotyogjanak.

ZSÓFIA *(ábrándozva)* Rotyogjanak!

BABUS NÉNI Ildikó az én Antalom igazi szerelme. ÁGNES

Milyen pár lenne belőlük!

ZSÓFIA Mint két angyal!

BABUS NÉNI Hát épp ez a baj. Hogy angyal! Az én Antalom egy angyal.

ÁGNES S miért baj ez?

ZSÓFIA Nincsen neki ... ?

BABUS NÉNI Van neki, van neki ... De a fellegekben jár, örökké csak szárnyal... Le kell hozni egy kicsit.

ÁGNES Ide a földre.
ZSÓFIA A mi világunkba.
ÁGNES Ismerje meg...
ZSÓFIA Nézzen körül...
BABUS NÉNI És bűnözőn! Az olyan emberi. ÁGNES
Olyan egyszerű.
ZSÓFIA Olyan köznapi.
BABUS NÉNI Ildikó ... szép...
ÁGNES És fiatal...
ZSÓFIA És ropogós...
BABUS NÉNI Ellenállhatatlan ! ... Kislányom.

*Ildikó félénken előrejön. Babus néni megforgatja, az-tán
•továbbpenderíti Ágnesnek, az pedig Zsófiának, Gyöngédén
bánnak vele, mégis mintha egymáshoz löknék, mustrálgatva*

Hogy megnőtt a szentem ! Ilyen csöppség volt. Mint-ha csak
tegnap lett volna.

ILDIKÓ Igen, Babus néni.
ÁGNES És hol van már az a pici kacsó, a törékeny, zsenge
kezezske . . .
ILDIKÓ Igen; Ágnes néni.
ZSÓFIA S hogy gögicsélt, mintha most is hallanám: gő, gő, gő
... .

ILDIKÓ Igen, Zsófia néni.
BABUS NÉNI Antal már nagy fiú. Igaz, kislányom? ILDIKÓ
Igen, ő nagy, ő nagyon nagy!
ÁGNES És okos.
ILDIKÓ Nagyon okos!
ZSÓFIA (elandalodva) És csinos!
ILDIKÓ Ó, nagyon csinos.
BABUS NÉNI És te szereted.
ILDIKÓ Igen... Nem... Igen...
ÁGNES Egy picit.
ZSÓFIA Egy csöppet.
BABUS NÉNI Mint az édesbátyámat.
ILDIKÓ Igen, igen! Mint az édesbátyámat.
BABUS NÉNI De szerencsére nem a bátyád.
ÁGNES Nem az edestestvéred.
ZSÓFIA Még csak nem is rokonod.
ILDIKÓ Még csak nem is rokonom.
BABUS NÉNI rajtaütésszerűen) Mit forgatsz a fejed-ben, te
lány?
ÁGNES Miben sántikálsz te titokban?
ZSÓFIA Miről ábrándozol, gyermekem?
ILDIKÓ Jaj, én semmiről. Én semmit sem tudok, sem-mit
sem akarok.

*Az asszonyok úgy mustrálgatják Ildikót, mint egy lovat a
vásárban*

BABUS NÉNI Karikás a szeme.
ÁGNES Reszket a keze.
ZSÓFIA (fölhúzza Ildikó ajkát) Vacog a foga.
BABUS NÉNI Alig áll a lábán. Ez átvirrasztja az éj-szakákat.
ÁGNES Ábrándozik.
ZSÓFIA (teljes átéléssel) A párnát harapdálja.
BABUS NÉNI Ez szerelmes!
ÁGNES Ez boldogtalan!
ZSÓFIA Ez bamba!
ILDIKÓ Igen, én már bamba vagyok. (Elsírja magát) BABUS
NÉNI Ne sírj, kislányom, mi majd segítünk. ÁGNES Azért
vagyunk, hogy segítsünk.
ZSÓFIA Mi már csak a fiatalok boldogságát akarjuk. BABUS
NÉNI Ez az életünk értelme.
ÁGNES Ez az örömünk.
ZSÓFIA Ez a szórakozásunk.
BABUS NÉNI Ez a hivatásunk!

*Az asszonyok körülfogják Ildikót, teljesen eltakarják a
közönség elől. Vetkőztetni kezdik*

ILDIKÓ Jaj, azt ne! Megfázom! összezsípnek a szűnyogok. Jaj,
a blúzom, jaj, a szoknyám, jaj, a bugyim...

*Az asszonyok diadalmasan meglobogtatják a szoknyát, a
blúzt, a bugyit, majd átdobják a kerítésen. Aztán*

*mindvégig eltakarva a közönség elől, betuszkolják a meztelen
lányt a kertbe. A bokrok teljesen eltakarják Ildikót — a
közönség legnagyobb csalódására*

Jaj, mi lesz velem, mit mondjak neki?! Jaj, még meg sem
tudtam fészülkődni ... ! Legalább egy fésűt ...
BABUS NÉNI Csönd!... És most dolgozzunk, asszonyok.
ÁGNES A munka vár.
ZSÓFIA A munka nemesít ...

*Az asszonyok fognak egy-egy kosár piros paprikát, le-ülnek
vele a három tuskóra. Paprikát fűznek*

BABUS NÉNI Antal! Antal fiam! Antal! Antal! ...

*A két asszony, Ágnes és Zsófia halkán mond valami
munkadalfélét. A szöveget csak foszlányokban érteni. Ezt
skandálják: „Kép szemének, kin szivének, / Jöjj be, árny, és
menj ki, lélek!”*

Antal! Antal! Antal!
ANTAL (kijön a házból) Ki szólít? Van itt valaki? (Csak az
asszonyok monoton skandálása hallatszik) Hívtak valaki.
Hangot hallottam. Mostanában egyre gyakrabban hallok
hangokat... Van itt valaki?! (Le-jön a tornácról, körbejárja az
udvart, átmegy az asszonyok között, mintha azok
láthatatlanok volnának) Senki... Pedig én hallottam...
Újabbban az iskolában is hallok hangokat. És az utcán is...
Vannak azért hangok. Kell hogy legyenek... (Fölmegy a tor-
nácrá) Talán a kertben van valaki ? Hé, van ott valaki?!!

A Kertész fölriad, ásít

Ó, csak te... aki mindenhol ott vagy. Mindig csak te, még
mindig csak te... Hangot hallottam, hívtak. Mostanában
mintha hívna valaki, mintha ott kellene lennem valahol..
Másválhol ... de nem tudom, hogy hol. (Megzörren a bokor)
Állj, ki vagy?! Ki van ott...?
ILDIKÓ Senki.
ANTAL (lejön a tornácról) Ildikó, te vagy az? ILDIKÓ
Igen... Nem... Igen...
ANTAL Megijesztettél. Te hívtál?
ILDIKÓ (kidugja a fejét a bokorból) Nem... Igen... Nem...
ANTAL S mit keresel ott a bokorban?
ILDIKÓ Nem keresek semmit, csak...
ANTAL (elfordul) Ó, bocsánat...

*Az asszonyok beszélgetése folyamatosnak kell hasson, de
csak az itt következő részek hallatszanak belőle. Most
olyanok, mint három kedves, pletykálgató, babrálgató anyóka*

BABUS NÉNI Kezdetnek nem rossz. Vigyázz! Minden szemet
föl kell fűzni.
ÁGNES Egy se menjen kárba.
ZSÓFIA A fűzerbe velük mind.
ILDIKÓ Antal.
ANTAL Igen, Ildikó.
ILDIKÓ Ne menj még el.
ANTAL Nem megyek. Jólesik az esti hűvösség.
ILDIKÓ Én nagy-nagy meleget érzek.
ANTAL Pedig lehült egy kicsit... Furcsa dolgok történnek
velem mostanában. És nem értem, nem értem... Ezek a
hangok... Te hívtál?
ILDIKÓ Nem.
ANTAL (mintegy magának) És mindenki akar tőlem valamit.
Mintha én... Júlia is olyan... furcsán viselkedik...
ILDIKÓ Júlia mit akar?
ANTAL ööööö... Furcsákat... Pedig olyan egyszerű volna
minden. Itt élénk együtt, szeretetben, megbecsülésben.,
bőségben ... Hát nem, azt azért nem mond-hatjuk... De
megvan mindenünk, egyelőre... Nem értem...
BABUS NÉNI Bele a tüt, ne sajnáld.

ÁGNES Fűzd föl.
ZSÓFIA Döfd át.
ILDIKÓ Antal.
ANTAL Igen, Ildikó.
ILDIKÓ Ne menj még el, Antal. Mesélj még. Olyan szépen tudsz mesélni.
ANTAL Mit meséljek? Már lassan én magam sem hi-szem a meséimet ... De hiszem, hiszem... Ildikó, itt vagy még?
ILDIKÓ Itt, Antal, itt!
ANTAL Gyere már ki a bokorból. Miért nem jössz ki? ILDIKÓ Jaj, azt nem lehet!
ANTAL Miért? Na, gyere szépen, nem bántalak. ILDIKÓ Én is ettől félek, Antal.
ANTAL Gyere, add a kezed.
ILDIKÓ Nem lehet.
ANTAL Miért nem?
ILDIKÓ Mert nincs...
ANTAL Mi nincs?
ILDIKÓ Nincs... hová mennem.
ANTAL Már hogyné volna, itt van az egész udvar, Babus néni udvara.
ILDIKÓ Inkább mesélj, és én hallgatlak. Júliáról mesélj! Milyen?
ANTAL Júlia ... ?
BABUS NÉNI Vesd ki a rosszakat.
ÁGNES Megrontja a többit is, ki vele.
ZSÓFIA *(főlemeli a kész paprikafűzért)* Nézzétek, hogy piroslik ...
ANTAL Júlia... ? *(Összeborzad)* Júlia! Nem, nem!... Hiszen én is tudom! De nem lehet! Nem értem, nem értem...
ILDIKÓ Mit nem értesz, Antal?
ANTAL Ahhoz te még kicsi vagy, Ildikó.
ILDIKÓ Én már nem is vagyok olyan kicsi, Antal. És megérteném, én már sok mindent megértek, Antal. ANTAL *(maga elé)* Azt akarja... azt kívánja tőlem, hogy...
ILDIKÓ Mit kíván tőled, Antal?
ANTAL Ó, semmi, csak képzelődöm. És én is tudom, hogy telik az idő, .múlik az élet. És sietni kéne, sietni...
ILDIKÓ Minek sietni, Antal?
ANTAL Mondd, Ildikó, hogy élünk mi itt?
ILDIKÓ Hogy élhetnénk? Nem értem.
ANTAL Hát hogy jól, tisztességesen, testvéri közösség-ben...?
ILDIKÓ Mi értelme van ennek, Antal?
ANTAL Már hogyné volna értelme. Én már úgy bele-éltem magam. Babus néni a mi anyánk. Ő gondoskodik rólunk. Az ő bölcsessége, az ő élettapasztalata nélkül egy lépést sem tehetünk. Miért is tennénk?

A Kertész a piros fűzetbe ír

De én Júliát is szeretem!
ILDIKÓ Jaj !
ANTAL Mi baj?
ILDIKÓ Semmi, semmi, csak egy tövis megszúrta a ... az ujjamat.
ANTAL Várj, kiviszem.
ILDIKÓ Maradj ott, mindjárt...
BABUS NÉNI Ne szúrj mellé.
ÁGNES Találj bele.
ZSÓFIA A közepébe.
ILDIKÓ Nem is ment bele, csak csiklandoz a... fű. Mesélj még, mondjad, mesélj.
ANTAL Szeretem Júliát. És én mindig úgy képzeltem, hogy egy család leszünk, és Babus néni lesz a mi anyácskánk, és mi leszünk az ő gyerekei... És dolgozunk, és szeretjük a szomszédainkat, és a szomszédaink is szeretnek minket... Hát igen, azok a szomszédok...
ILDIKÓ Én is a szomszédok vagyok, Antal.
ANTAL Téged is szeretünk és Ágnes néni is és Zsófia nénit is ...
ILDIKÓ És én is szeretlek téged, Antal!!!
ANTAL Hát persze, hát persze... És dolgozunk, és mindenki jól leszünk, mindenkitől csak tanu-

lunk ... Ezért hoztam el ide a barátomat, Sebestyént is. *(Büszkén)* Filozófus.
ILDIKÓ Filozófus? Minek nekünk filozófus, Antal? ANTAL Tudod, egy filozófus sokat tud, mindent tud, sok könyvet olvasott... És a téli estéken majd elüldögélünk a tűz körül, és hallgatjuk...
ILDIKÓ A filozófust?
ANTAL Igen, a filozófust. És tanulunk tőle, mindent megtanulunk, amit még nem tudunk. Hát nem csodálatos?
ILDIKÓ Hallgatni egy filozófust?
ANTAL Igen! Egy filozófust! Ülni téli estéken a tűz körül, s nem törődni a világgal, a világnak száz bajával, majd elmúlnak a bajok... izé... hol is tartottam?
ILDIKÓ Hogy elmúlnak a bajok, Antal.
ANTAL Hiszen nincsenek is bajok. Itt élünk, boldogan, egyetértésben, s a szomszédok majd követik példánkat ... El tudod te ezt képzelni?
ILDIKÓ Nehezen, Antal, nehezen.
ANTAL Nem baj, akkor is... magunknak tartozunk vele... Valakinek el kell már kezdeni... De akkor Júlia...
ILDIKÓ De akkor Júlia... ?
BABUS NÉNI Siess már, ne lazsájl!
ÁGNES Égjen a kezed alatt!
ZSÓFIA Fűzzed, fűzzed ...
ANTAL Júlia azt akarja... S én néha meg is értem... Babus néni szigorú egy kicsit. Nem tűri, hogy a házában ... Nem érted te ezt még, Ildikó.
ILDIKÓ Dehogynem értem én ezt, Antal.
ANTAL S telen persze hideg van, és mindig fölfázik ... Pedig én szívesen csinálnám fordítva... ILDIKÓ Mit csinálnál szívesen fordítva, Antal? ANTAL Nyáron pedig a töltes oldalában... És mindig éppen akkor jönnek a vonatok. És olyankor remeg a föld, és meg lehet süketülni... És én egy kicsit mindig indiszponált leszek.
ILDIKÓ Mi leszél te mindig egy kicsit, Antal? ANTAL Nem tudok úgy... robogni, mint a vonat. ILDIKÓ Miért kell neked úgy robogni, mint a vonat, Antal?
ANTAL Megértem Júliát, és megértem Babus nénit is. Én mindenkit megértek! Csak egy mozdulat... *(El-gondolkozva)* Júlia azt mondja, hogy csak egy mozdulat... Főlemelem, zsupsz le... főlemelem, zsupsz le... Nem, nem, örület, szörnyűség, képtelenség... *(Halkan)* pedig „van benne rendszer”.
BABUS NÉNI Nincs... szaporája.
ÁGNES Tűzd föl...
ZSÓFIA Tühegyre vele...
ANTAL És Babus néni bizik benne. Ó, Babus néni, Babus néni! Mit tegyek, mit tegyek?
BABUS NÉNI A tövénél ragadd meg.
ÁGNES Üstökön.
ZSÓFIA Járjon a kezed.
ANTAL Hangok! Megint hangokat hallok!
ILDIKÓ Mit hallasz, Antal?
ANTAL Semmit... A hangok... De itt csak én beszélek. Csak a saját hangomat hallom? S ki hallja más, ha én sem? Már csak magamnak beszélnék...? ILDIKÓ És nekem, Antal, nekem.
ANTAL *(szomorúan)* Igen ... neked ... talán ... Hisz te még olyan fiatal vagy... *(Megrázza magát)* Elég volt, gyere, menjünk be, a többiek várnak.
ILDIKÓ Jaj, azt nem lehet.
ANTAL Miért?
ILDIKÓ Mert... én még nagyon kicsi vagyok, te mondtad.
ANTAL Azért nem vagy te már olyan kicsi. Már tizennyolc éves vagy, már nagy lány vagy.
ILDIKÓ Éppen ezért, Antal, éppen ezért.
ANTAL Ejnye, de szégyenlős vagy ma. Gyere már... ILDIKÓ Jaj, ne gyere ide, ne gyere ide!
ANTAL Miért ne mehetnék oda?
ILDIKÓ Mert... Maradj csak ott, ahol vagy.
ANTAL Itt, az udvar közepén? Miért ne mehetnék be én is a kertbe?
ILDIKÓ Mert ha bejössz, olyat látsz... amelyet még nem láttál.

ANTAL Ó, én már annyi mindent láttam az élet-ben...
ILDIKÓ (hosszú szünet után) Nem is vagy kíváncsi rá, hogy mit látnál?
ANTAL A kíváncsiság bűn, ahogy Babus néni mond-ja. Mindenki csak annyit lásson, amennyit megmutatnak neki.
ILDIKÓ Én szívesen megmutatom neked.
ANTAL Te kis huncut! Hát mit rejtegetsz te ott, a kertben?
ILDIKÓ Nem a kertben rejtegetem...
ANTAL Hát hol?
ILDIKÓ Itt.
ANTAL Ott, tehát a kertben. Logikus. Na gyere, mutasd.
ILDIKÓ Jaj, Istenem, Jézus Mária, Szent József, segíts meg...!
BABUS NÉNI Apró munka...
ÁGNES Csak türelmesen...
ZSÓFIA Babráld csak, babráld . .
ANTAL Gyere, bemutatlak egy igazi filozófusnak. ILDIKÓ De én nem akarok megismerkedni semmiféle filozófussal, én... én... én fázom.
ANTAL Hogy fázhatnál. Hiszen nyár van, megolvad az aszfalt...
ILDIKÓ Én veled fázom...
ANTAL Velem fázol... ?
ILDIKÓ (kinyújtja a karját a bokorból) Fogd meg a kezem, reszketek ... Ne gyere közelebb, csak a kezemet... fogd meg.

Antal megfogja

ANTAL Milyen forró! Nem vagy te lázas?
ILDIKÓ Én nem lázas vagyok, Antal. Rajtam... rajtam...
ANTAL Mi van rajtad?
ILDIKÓ Semmi.
ANTAL Akkor jó.
ILDIKÓ Semmi, Antal, semmi... Hát nem érted? ANTAL Értem. Semmi.
ILDIKÓ Semmi ruha, Antal...!
ANTAL (elkapja a kezét) Hiszen az nem baj! Mind-járt hozok.
ILDIKÓ Mit hozol, Antal?
ANTAL Óóó... Ruhát.
ILDIKÓ Ne ruhát hozzál, Antal. Gyere vissza, gyere ide...

Antal tétován áll, aztán félve, meg-meglódulva közeledik a bokorhoz

BABUS NÉNI Mindjárt készen vagyunk.
ÁGNES Ūrül a kosár.
ZSÓFIA Kész az új fűzér...
ILDIKÓ Fogd meg a kezem.
ANTAL Fogom.
ILDIKÓ Szorosabban. Szorítsd! Hát nem érzed, Antal, nem érzed...?
ANTAL Érzem, Ildikó, érzem...
ILDIKÓ Mit érzel, Antal? Mondd, beszélj...
ANTAL Hogy fázom... én is fázom . . .
ILDIKÓ Fogd a kezem ... fennebb is... simogass . . . cirógass ..

ANTAL Babus néni! Babus néni!...

Ildikó mindkét karja kinyúl a bokorból, szorosan tartja Antalt

Én apának érzem magam... Én bűnösnek érzem magam... És én mindjárt anyának fogom érezni magam... és már azt sem tudom, mit beszélek... Júúúúldikó... !
ILDIKÓ Antaaaaa!
ANTAL Júúúúldikó !
ILDIKÓ Menekülj, Antal, menekülj! (Berántja a bokorba)
ANTAL Júúúúldikó! . . . Júúú . . . Júúú . . . Ildikó . . . Ildikó...

A bokor ritmikusan hajladozni kezd. Ugyanakkor a megvilágított ablakban megjelenik Júlia és Sebestyén árnyképe. Júlia áthúzza a fején a ruháját. Sebestyén átöleli a lányt, csókolóznak

BAUBS NÉNI Végeztünk, asszonyok.
ÁGNES Befejeztük mára.
ZSÓFIA Későre jár.
BABUS NÉNI És béke van, igazi béke.

Főáll, az asszonyok űlve maradnak, tekintetükkel kísérik Babus nénit, áhítatosan hallgatják a monológot. Babus néni fölmege a tornácra, megnézi az ablakban űlkező Júliát és Sebestyént

Hehehe, parázson már a tyúk. (Odamege a hajladozó bokorhoz. Aztán középre jön) A madarak végre fészükre szálltak. Mi is készülődhetünk ... Nehéz munka van mögöttünk, de mi más értelme lehet a mi életünknek, ha nem a munka. Másokért, a fiatalok boldogságaért... Ez tart életben bennünket. Segítünk ahol tudunk, összekötjük az elszakadt szálakat... S így válunk egyetlen, hatalmas, erős, boldog családdá.

Megkondul a toronyóra. A lassú űtések alatt a bokor egyre hevesebben himbálózik, majd a vége felé lelassul, megáll. Ezzel egyidőben elhanyaglik Júlia és Sebestyén árnyéka az ablakból. Babus néni számolja az űtéseket

Egy . . . kettő . . . három . . . négy .. öt . . . hat . . . hét . . . nyolc . . . kilenc . . . tíz . . . tizenegy . . . tizenkettő . . . Éjfél van, új nap kezdődik, új remények...

Antal főlápázkodik, összetört, megvert ember; arcán csüggedtség, kétségbeesés

Szegény Antal, szegény fiam... még nem tudja, hogy mi az igazi boldogság... De mi lehet a mi életünk értelme, ha nem az, hogy átadjuk tapasztalatainkat a fiataloknak, megmutatjuk nekik a követendő utat...

Ildikó feje kibukkan a bokorból. A lány rajongva nézi Antalt

Ez egy boldog, békés, biztonságos fészék... De ezt kerülik el a viharok, a megpróbáltatások... De akkor Babus néni — mi más lehetne az életem értelme? — segít... Ezek a gyerekek még olyan naivak, olyan együgyűek... Idő kell, időre van szükség, hogy rájőjenek: az én utam űdvözít, az én tanácsomat tanácsos megfogadni...

A házból kitántorog Júlia, ruháját a kezében hozza; nekítámaszkodik egy oszlopnak, arca könnyben űszik. Mögötte a hetyke, diadalmas Sebestyén: a győztes kan

Most megint együtt vagyunk mind, egyet akarunk, egyetlen hatalmas érzés köt össze, a szeretet érzése... S ez szép, ez megmelegíti öreg szívemet... Helyreállt a házirend. Babus néni házának szigorú, de emberséges rendje... De ez még csak a kezdet, nagy utat kell még megtennie az én fiamnak... Fokozatosan, lépésről lépésre kell átadni a tapasztalatokat az ifjú nemzedéknek... Hogy az-tán, a megtett út végén fölragyogjon a megoldás, tisztán tündököljön előttük is a cél... A rend, mely ennek a kis háznak emberséges törvénye... Most boldog az én fiam, az én Antalom, érzem, hogy boldog, s ezt nekem köszönheti... De mit számítok én... Mi a hajlott kor, az önfeláldozás jutalma? A csöndes, néma öröm... És a munka, mely őertette holnap is vár... Mert nagy feladatok áll-nak még előttünk, ez még csak a kezdet... Ugye jó neked most, fiam, ugye jó neked...?

ANTAL (a semmibe bámulva) Babus néni ! (Halkan, kétségbeesetten) Babus néni...
BABUS NÉNI Tudtam én ezt... Csak béke legyen, igazi béke...

A kép „kimerevedik”, aztán összecsapódik a függöny

MÁSODIK RÉSZ

Pár nappal később.

Szoba Babus néni házában. Hátnál, középen kijárat a tornácra, a két oldalán a két nagy ablak. Az utcai bejárat a jobb oldalon van. A konyhaajtó a bal oldalon. Az utca a rivalda vonalában húzódik. Ezt a nézőtérre nyíló ablak érzékelteti, a szőnyeg jobb sarkában. Szükséges bútorzat: egy pad az utcára nyíló ablaknál. Az egyik tornácablaknál asztal, két szék a másiknál nagy tulipános láda. A falnál keskeny lóca. Faliszekrény, rajta hatalmas lakat. Kakukkos óra. Hintaszék, az előtérben, jobboldalt, előtte láb-zsámoly. Szék, hokedli szükség szerint. Valaki fekszik a lócán, a falnak fordulva. A Kertész az utcára néző ablakban ül. Csak a feje látszik. Babus néni a hintaszékben ringatja magát.

Az egyik tornácablakban megjelenik Ágnes, leskelődik. Kisvártatva, a másik tornácablakban föltűnik Zsófia. Halkan nyílik a bejárati ajtó: Ildikó kukucskál be félénken. Az utcai ablaknál, voltaképpen az utcán, megjelenik Júlia, béles az ablakon. Az alvó Kertész nem látja. Hosszú csönd, Babus néni hintázik. Hirtelen megszólal a kakukkos óra: fülsértő, rékedtes, hörgő hang. A nők eltűnnek

BABUS NÉNI *(mint aki álmából riad föl)* Na! Na-na! .. Nem hallgatsz el!

A kakuk elhallgat és a kakukk megszólal

Mindig ez az idő! Még hogy az idő! Hogy telik! Hát teljen. Felőlem...

A kakukk megszólal

Csönd! Nem hallod! Fogd be a csőröd! *(Kihúzza a háta mögül a párnát, az óra felé hajítja)* Majd éppen teutánad fogok én igazodni. Még hogy idő! Csönd!

A kakukk elnémul. A négy nő ismét megjelenik a les-helyén

Itt nem fog letelni semmiféle idő. Itt minden úgy marad, ahogy van. Még hogy ő akarja megmondani, hogy hány óra, reggel van-e vagy este. Tudom ép azt, Babus néni mindent tud, Babus néni mindenben rajta tartja a szemét. Itt rend van, kérem, he, he he, he... Hát nincs itt rend...? Rend van, meg-mondtam, punktum.

A kakukk újra kipattan, már hallatszik a kakukkolást bevezető, elnyújtott, hörgő hang. Babus néni fenyegetően fölemeli a kezét

Na!!!

A kakukk eltűnik

Na azért mondom... Vajon hány óra? Késő van ... De vár a munka, nincs megállás, nincs pihenés, Babus néninek mindig ott kell lennie a... a vár-tán? ... Várta... várta... hogy milyen szavak tud-nak lenni... *(A Kertészhez)* Alszol? Azt kérdeztem, alszol?... Ez alszik. Egyfolytában alszik... *(Nehézkesen fölkel a hintaszékből, a leskelődő nők eltűnnek)* Mindent nekem kell csinálni, hogy száradna le a keze. Régebben bezzeg fűre volt... 0, régen... Hol vannak már azok a régi, szép idők! Ébredj, te hétalvó, dologra!

A Kertész föltápáskodik, bambán áll

Hozd be!... Nem érted? Menj ki a konyhába, és hozd be. De siess, az egyik lábad itt, a másik ott. Mozgás, lódulj!

A Kertész kimegy a konyhába

Pedig milyen délcég ember volt valamikor, csak úgy ropogott minden a keze alatt. Megöregedett. Csak a szeme... *(Legyűnt)* ... ugyan, a szeme! A füle viszont, az igen! Olyan a hallása, mint egy karmesternek. Abszolút! *(Kikiált)* Hé, hozod már azt a... Ez teljesen süket...

A Kertész bejön, kezében mosdótál, karján törülközők

Na végre! Mert mind lusta, hogy száradna le a keze. Add már! Add ide! Hogy lehet valaki ennyire ügye-. fogyott! ! Na végre.

A Kertész visszaüt előző helyére, alszik

Antal, Antal. *(Odamegy a lócahoz, hangja most lágy, szinte muzsikál)* Antal... Antalka... Ébredj. Ébredj, lelkem, Babus néni van itt ...

Antal lehajtja a fejről a pokrócot

Babus néni, a jó Babus néni... Itt hozom a friss, finom jeges borogatást. Rosszalkodtunk, rosszalkodtunk ... Most aztán viselhetjük a következményeit.

ANTAL Ne, Babus néni, már nem kell, már egészen lelohadt. BABUS NÉNI Nem vitatkozunk Babus nénival, csak semmi vita. Itt mindenki megmondhatja a véleményét, de aztán azt teszi, amit Babus néni mond. Értjük? *(Fölhajítja a pokrócot, a mozdulatokból nyilvánvaló, hogy Antal melyik részét jegeli)* Szépen gyógyul, már egészen visszament. S a színe is egészen biztató... Na, tartsd ide, tartsd ide szépen...

ANTAL Ne, Babus néni, már nem kell, borzasztóan hideg...

BABUS NÉNI Azt én jobban tudom, hogy mi kell és mi nem kell. Azt te csak bízd Babus néniire... Így ni!

ANTAL Jaj! Hasogat, és úgy érzem, mintha teljesen összezsugorodna.

BABUS NÉNI Egy a jó! Csak semmi ágaskodás, legénykedés. Nem ugrálok, nem fáj fejem, ahogy a nép mondja.

ANTAL A nép azt mondja, hogy ne szólj szám, nem fáj fejem, Babus néni.

BABUS NÉNI Mit tudja a nép, hogy mit beszél... Van, aki megmondja helyette... De ebben különben igaza van: ne szólj szám... hogy van?

ANTAL Nem fáj fejem.

BABUS NÉNI Nahát ebben az egyben véletlenül igaza van.

Tartsd ide!

ANTAL Brrr! Meleg borogatás nem tenne jobbat? BABUS

NÉNI Egyszer meleget, egyszer hideget. Hogy már azt se tudja, hol áll a feje. Na, készen is vagyunk.

ANTAL Készen is vagyunk.

Föül, derekát tapogatja. Rövid nadrág van rajta, vas-tagon kipárnázva. Felül rövid ujjú atlétatrikó. Babus néni kiviszi a mosdótálat és a törülközőket a konyhába. A nők újra megjelennek leshelyükön: Júlia változatlanul az utcai ablaknál; Ágnes ezúttal a bejárati ajtóban jelenik meg; kisvártatva Zsófia is bedugja a fejét, az Agnesé fölött. Végül Ildikó tűnik fel az egyik tornácablakban

Jaj! Jaj, jaj, jaj... *(Föllál, bizonytalanul lépeget)* Jaj, de szűr... Nyilallik, az anyja... Mit csinálnék, ha Babus néni nem volna! Ó, anyácskám ... Uuuuu, de hasogat...

ILDIKÓ *(búgva)* Antal... Antal...

ANTAL Ki szólít? Megint hangokat hallok. Megint jönnek a 'hangok! *(Segélykérően)* Babus néni!!! ILDIKÓ Antal... Csak én vagyok az, Antal! Ildikó! Csak az én hangomat hallok.

ANTAL *(elmenekül az ablak közeléből)* Nem akarom hallani.

Semmiféle hangot nem akarok hallani! Csak az én benső hangjaimat akarom hallani. *A Kertész előveszi a piros fűzetet, ír*

ILDIKÓ De én szerelmes vagyok, Antal. Én szeretlek téged.

Antal vigyázatlan lépést tesz, derekához kap, fölnyög Már

kiskoromban is mindig csak...

ANTAL Ne! Nem akarom hallani!

ILDIKÓ . , mindig csak téged néztelek, amikor... reggelente...

ANTAL Ne folytasd !
ILDIKÓ Tornáztál az udvaron...
ANTAL Ne ! *(Befogja a fülét)*
ILDIKÓ ...hogy aztán annál frissebben menjen a munka...
ANTAL Még itt van, érzem, hogy még itt van ... *(Lassan elveszi a kezét a füléről)*
ILDIKÓ Hát még amikor skáláztál, amikor a hangodat próbálgattad az énekóra előtt... Do-ti-fa-szó... do-ti-fa-szó...
ANTAL *(önkéntelenül)* Mi-re-dó... mi-re-dó... ILDIKÓ Mire jó ez, Antal...? Hát te már elfelejtetted, te már semmit sem érzel...?
ANTAL *(kétségbeesetten)* Babus néni ! Babus néni!
BABUS NÉNI *(a konyhából)* Jövök már, jövök!

A nők eltűnnek

Itt vagyok. A lábam már nem a régi... *(Úgy ront be, mint akit puskából lőttek ki)* Ki az? Ki van itt? Van itt valaki? Hol van? Mit keres? Hogy jött be?
ANTAL Nincs itt senki, Babus néni... Csak én... *(Odavezeti Babus nénit a hintaszékhez, leül a lábához, a számsólyra)* És képtelen vagyok kiverni a fejből, hogy én...
BABUS NÉNI Nem olyan jóvátehetően az, fiam. Nem olyan nagy bűn az.
ANTAL Borzasztó ez a szó... És Júlia is ...
BABUS NÉNI *(élénken)* Júlia?
ANTAL Júlia is... Ó, én úgy szeretnék mindent őszintén elmondani Babus néninek.
BABUS NÉNI Hát mondjad.
ANTAL Hát hogy Júlia is... mindig olyan sok... ajándékot hoz Babus néninek...
BABUS NÉNI Elkel az ilyesmi a ház körül.
ANTAL Igen, de Júlia azt akarja, hogy...
BABUS NÉNI Tudom, fiam, tudom.
ANTAL *(rémülten)* Babus néni tudja?
BABUS NÉNI Tudom... Júlia jót akar, Júlia egy szent...
ANTAL *(kétértelműen)* Júlia jót akar...? Igen, ő jó, ő becsületes! De mit csináljak én?
BABUS NÉNI *(simogatja Antal fejét, tincseit az ujjára csavargatja)* Bizd rám a dolgot, én majd eligazítom. Nekem még mindig sikerült kivernem az emberek fejéből, amit ki akartam verni.
ANTAL Igazán, Babus néni?!BABUS NÉNI Hiszen én már csak azért vagyok, hogy te boldog légy. Hogy te úgy légy boldog, ahogy én akarom...
ANTAL Úgy legyek én boldog.
BABUS NÉNI Úgy, úgy.
ANTAL De mi lesz, ha Júlia megtudja, hogy én... Én nem tudok nélküle...
BABUS NÉNI Dehogy nem tudsz. Hiszen most is tud-tál.
ANTAL Megcsaltam, vétkeztem, bűnbe estem . És ha megtudja...? Akkor mi lesz?
BABUS NÉNI *(talányosan)* Ha megtudja... akkor tudni fogja.
ANTAL De akkor én...
BABUS NÉNI A dolgok előbb-utóbb kitudódnak, ebbe már bele kell nyugodni. De te csak tedd azt, amit én mondok, s nem lesz semmi baj.
ANTAL Azt teszem, Babus néni, azt fogom tenni. BABUS NÉNI Hát először is : beszélj érthetően és világosan.
ANTAL Érthetően és világosan?
BABUS NÉNI Érthetően és világosan. Állj elé és ...
ANTAL Ki elé?
BABUS NÉNI Hát Júlia elé, és érthetően és világosan...
ANTAL Mondjam meg neki?
BABUS NÉNI Dehogy mondd! ... Mosolyogj! Mindig csak biztatóan mosolyogni. Ragyogjon az a mosoly.
ANTAL Ragyogjon az a mosoly... De hát közben tudom... amit tudok.
BABUS NÉNI Tégy úgy, mintha nem tudnád... amit tudsz. Nem kell mindent az emberek orrára kötni. Az emberek butusok, nem értik meg. Éretlenek.

Ezért aztán szépen nem kell elmondani nekik, amit nem értenek meg.
ANTAL De hátha megértik.
BABUS NÉNI Nem értik, punktum. Halgass te csak Babus nénire. Ha Babus néni egyszer azt mondja, hogy nem értik, akkor nem értik, és kész.
ANTAL De Júlia más !
BABUS NÉNI *(elgondolkozva)* Hát igen, Júlia valóban más... *(Határozottan)* Ó sem más, hidd el . . . Ha egyszer nem tudja, akkor nem is kell megértenie.
ANTAL Akkor...? Hogy tetszett mondani?
BABUS NÉNI Ejnye, de nehézfejű vagy ma. Kapsz egy kis csukamájolajat, hogy megerősödj ... Hol is tartottam?
ANTAL Hogy vesz Babus néni egy kis csukamájolajat, hogy megerősödjem.
BABUS NÉNI Dehogy, te bikfic! Megvan! Szóval, ha valaki nem tudja meg azt, amit megtudhatna, akkor csak neki jó, mert nem kell azt csinálnia, amit akkor csinálna, ha megtudná, amit megtudhatna.
Érted már...? Csak egyszerűen és világosan. Érted? ANTAL Nem.
BABUS NÉNI *(kezd kijönni a sodrából)* Hát ha Júlia nem tudja meg, hogy te meg... *(Félreérthetetlen gesztus)* ...Ildikót, akkor az pont olyan, mintha nem is... *(Ugyanaz a gesztus)* ...meg Ildikót! Nahát! ANTAL De ez hazugság, Babus néni.
BABUS NÉNI Kegyes, gyermekem, kegyes. De értük tesszük, az ő érdekükben. Az embereknek így jó. Júliának is így lesz jó. Mi nem hazudunk, mi csak jót teszünk.
ANTAL Igazán jót teszünk, Babus néni?
BABUS NÉNI Igazán jót, hidd el. Ezt egy hosszú élet tapasztalata mondatja a te Babus néniddel. *(Föláll)* De most hagyd dolgozni, minden rendbe jön, meg-lásd. Mára is meg kell főzöm, amit eszel. Te csak pihenj, kiméld magad, és ne töprengj sokat. Csak nem töprengeni. Megárt. *(Kimegy a konyhába)*

ANTAL Nem töprengeni...? Az megárt...?

A nők újra megjelennek a leshelyükön, a következő felállításban: Agnes és Zsófia az utcai ablakon les be. Ildikó az egyik tornácaablakban. Júlia halkán be-nyit, de mielőtt bejönne, megszólal Antal

Lehet benne valami. Mostanában mintha pánt szorítaná össze a fejemet. Máskor meg mintha fel akar-na robbanni. A sok gondolkodástól lehet...

ILDIKÓ Antal... Antal...

Júlia behúzza az ajtót, de ott marad, hallgatózik

ANTAL Már megint ez a hang! Ne, ne, ne, menj el, fáj, nagyon fáj ...

ILDIKÓ Neked nem fájhat annyira, mint nekem, Antal...

ANTAL De nekem nagyon fáj !

ILDIKÓ És én még csak nem is sikoltottam, pedig szűz voltam...

(Júlia becsukja az ajtót) Légy férfi, Antal, légy újra férfi!

ANTAL De én nem akarok férfi lenni!

Kopogás. Ildikó, Agnes, Zsófia eltűnik. A résnyire nyíló ajtóban Sebestyén áll, mögötte Júlia

Tessék Szabad!

Sebestyén tétovázik. Júlia végül belöki, és becsukja mögötte az ajtót. Sebestyén rövid ujjú inget visel, gallérja kihajtvva. Meztelen nyakán fekete csokornyak-kendő. Hátán kipúposodik az ing. Mindig úgy helyezkedik, hogy szemben álljon Antallal

Te vagy az! Na végre! Végre idedugja már valaki az orrát... Mit állsz ott az ajtóban, gyere beljebb.

Meg akarja ölelni, Sebestyén kitér előle

Sebestyén, drága öreg barátom, a megbízható, okos, bölcs barát... Mi az ott a nyakadon?

SEBESTYÉN Mi lenne? Semmi...

ANTAL Az a fekete... Olyan, mint egy nyakkendő . .

SEBESTYÉN Ez...? Né, tényleg... Észre se vettem... ANTAL Észre se vetted.

SEBESTYÉN Észre se vettem.

ANTAL Hát akkor vesd le.

SEBESTYÉN Nem, azt nem lehet!... Fázik... a torkom...

ANTAL *(nyugtalanul pillantgat a felé az ablak felé, amelynél Ildikót sejt)* Igen, nagy itt a huzat... Gyere, gyere ide... *(Az ablaktól jó távol ülteti le Sebestyént)* Ül le, foglalj helyet. Nem is tudod, hogy mennyire kapóra jössz.

SEBESTYÉN Szervusz.

ANTAL *(csodálkozva)* Szervusz... Ezeregy dolgot kell elmondjak neked, és te biztos... te biztos, hogy... megérted... Azt sem tudom, mivel kezdjem . Mondj már te is valamit.

SEBESTYÉN Szervusz.

ANTAL *(Szervusz, ezt már mondtad. öööö .. hogy vagy, mit csinálsz, miért nem dugtad ide az orrod?... Nem találkoztál véletlenül... öööö .. Szervusz.)*

SEBESTYÉN Vé-hé-let-le-nül... ! De találkoztam, és . . . ANTAL És?!

SEBESTYÉN Jól van, és... Mi ez a gatyá rajtad? ANTAL Ez?

SEBESTYÉN Ez.

ANTAL Hát éppen az az!

A tornácablakban megjelenik Ildikó lába. Előbb csak bokáig, majd térdig, aztán láthatóvá válik a combja is

Sebestyén ! Én őszinte leszek hozzád.

SEBESTYÉN Én is őszinte leszek hozzád.

ANTAL Sebestyén, barátom, ez a gatyá attól van, hogy...

SEBESTYÉN Mitől?

ANTAL Attól, hogy... felfáztam.

SEBESTYÉN Ebben a hőségben?

ANTAL Nem ebben a hőségben, hanem... és nem is fáztam fel... *(Észreveszi Ildikó kalimpáló lábát)* Úristen!

SEBESTYÉN Mi van?

ANTAL Ez a hőség, várj, becsukom az ablakot. SEBESTYÉN Ebben a hőségben?! Még csak az hiányzik, hogy becsukd az ablakot.

ANTAL Hát nem mindegy? Hőség van itt így is, úgy is.

Becsukhatom?

SEBESTYÉN Ne, kérlek. Tudod, az illúzió!

Az ablak felé fordul, Antal eltakarja előle Ildikót, aki már derékig látszik. Nem túl izléses rózsaszínű bugyi van rajta. Lábával tapsol, biciklizik

Ha nyitva az ablak, az embernek az az illúziója, hogy nem is olyan nagy a hőség. Hogy nem olyan fullasztó itt minden. Legalább te ne csukd be, kérlek.

ANTAL Jó, csak ülj így, és nézz arra.

SEBESTYÉN Arra? Miért néztek arra?

ANTAL Mert arra van a... mert nem tudok úgy beszélni, ha összevissza nézel.

SEBESTYÉN Ha összevissza nézek?

ANTAL Ha összevissza nézel... Tehát találkoztál veled, találkoztál Júliával?

SEBESTYÉN Igen, azóta, hogy megismerkedtünk, minden este találkoztam veled, és... és . . .

ANTAL És?

SEBESTYÉN És már nagyon lankadtnak érzem magam.

ANTAL Lankadtnak? Mitől?

SEBESTYÉN Hát a sok találkozástól.

ANTAL *(lelkesen)* Ugye, milyen érdekes lány! Csupa lelkesedés, csupa szenvedély ... Igen, egy kicsit szenvedélyes. De tele van eszmékkel! Tudod, én azért szeretem, mert... És mit mond, mit üzen?

SEBESTYÉN Hát tulajdonképpen eléggé szőszegény.

Alig beszél...

ANTAL *(nevetve)* Melletted aztán nehezen jut szóhoz az ember.

SEBESTYÉN A végére már én is elszótlanodom. ANTAL És nekem...? Nekem mit üzen ? Nem üzen semmit?

Ildikó lába lehanyatlik. Már csak a lábfejét fekteti az ablakpárkányra, azzal integet bágyadtan

SEBESTYÉN Nem... De igen... Nem... Úgy értem, hogy semmi különösöt.

ANTAL *(kétségbeesetten)* Semmi különösöt?! Értem én, értem... Hátha még tudná...!

SEBESTYÉN Hátha még mit tudna?

ANTAL Amit én ... ' Mindjárt elmondom, neked elmondom, csak neked... De mi az a semmi különös?

SEBESTYÉN Hát... tulajdonképpen...

ANTAL Ne ötölj-hatolj, mondd már!

SEBESTYÉN Nem tudom mondani ...

ANTAL Hogyhogy nem tudod mondani?

SEBESTYÉN Csak mutatni.

ANTAL Hát mutasd.

SEBESTYÉN De én nem értem ezt az egészet. ES-küszöm, hogy semmit sem értek belőle. Én elhárítok minden felelősséget, én semmit sem mondtam...

ANTAL Miket beszélsz te itt összevissza? Miféle felelősséget?

SEBESTYÉN Én nem értek semmit, nem tudok sem-mit, én csak megmutatom neked, amit... Júlia... üzen.

ANTAL Mutasd már.

SEBESTYÉN *(egyik kezével kioldja a fekete csokornyakkendőt, a másikkal hátranyúl, és kifogja az ingéből kicsúszó kisbaltát)* Ezt üzeni... S azt mondja, ajándék, Babus néninek... De én nem értem.

ANTAL *(kétségbeesetten kering a szobában)* Úristen, ne, ne, ezt' ne!... Sebestyén! Júlia! ... Mindent, bár-mit, csak ezt ne! Hát nem értitek, hogy ezt nem lehet! Ezt nem le-het ! O a jötevőm, az anyám, aki egy téli éjszakán, a templom lépcsőjén...

SEBESTYÉN *(Antal szövege közben is)* Nem hallok semmit, nem hallok semmit, nem értek semmit, nem értek semmit...

ANTAL De én is bűnös vagyok, bünt követtem el! De akkor sem lehet. Ez már így van. Ezt így kell elfogadni! Mit tegyek, mit tehetek? Ildikó!

Ildikó lába hirtelen kiegyenesedik, repdes

Jaj, már azt sem tudom, mit beszélek... Juldikó... izé... Júlia! Júlia!

Ildikó lába lekonyul

Mit tettél velem, Júlia?! És mit tettem veled én?!

SEBESTYÉN Nem akarom hallani, nem akarom hallani, nem akarom .

ANTAL Fölszedett a hideg templomlépcsőről, behozott ebbe a jó meleg házba, fölnevelt, ápolt, ha beteg voltam... elvert, ha rossz voltam... Azzal az áldott öreg kezével...

SEBESTYÉN Nem értem, nem értem, nem értem, nem tudok semmit, nem tudok semmit...

ANTAL Sebestyén, drága barátom, segíts, csak te segíthetsz, a te bölcsességed, a te olvasottságod . . . SEBESTYÉN Nem tudok róla, nem tudok róla... ANTAL Persze hogy nem tudsz róla!

SEBESTYÉN *(hirtelen józanul)* Tényleg nem tudok róla?

ANTAL Hát persze hogy nem tudsz róla.

SEBESTYÉN Szavadra?

ANTAL Nem értelek. Hát hogy tudnál róla? SEBESTYÉN Megigéred, hogy nem tudok róla? Meg-esküszöl, hogy később sem fogok tudni róla? ANTAL *(értetlenül)* Megigérem, de ... nem fontos...

SEBESTYÉN De fontos.

ANTAL Jó, fontos, de most ide figyelj. Most elmondok neked őszintén mindent.

SEBESTYÉN Ne mondj el nekem őszintén semmit. Nem akarok tudni semmit, nekem fogalmam sincs, hogy mit üzen Júlia.

ANTAL Most nem Júliáról van szó.

SEBESTYÉN Nem Júliáról?

ANTAL Nem. Bünt követtem el, Sebestyén, nagy bünt.

SEBESTYÉN És nem Júliával?

ANTAL Nem. Én ...

SEBESTYÉN Biztos, hogy nem veled?

ANTAL Biztos, biztos, de hagyj már szóhoz jutni...

SEBESTYÉN *(élénk érdeklődéssel)* Hagylak, már hogy-ne hagy nálak. Na, mesélj, mesélj ...

ANTAL *(arcát kezébe temeti, hosszú szünet)* Van itt a szomszédban... De csak neked mondom el, könnyíteni akarok magamon... Lakik itt a szomszédban... Palántakora óta ismerem, én tanítottam énekelni ... gyerekdalokat énekeltek ... Szóval itt a szomszédban ...

A konyhaajtó kivágódik, Babus néni ront be rajta, mint egy fúria. Ildikó lába eltűnik az ablakból

BABUS NÉNI Ki az? Ki van itt? Van itt valaki? Hol van? Mit keres? Hogy jött be? *(Sebestyén láttán arca fölragyog, csupa nyájaság)* Ó, maga az, fiatalember? Itt ül, és nem is szól Babus nénihez? Ejnye, ejnye... Né, egy szekerce!

SEBESTYÉN Kisbalta.

BABUS NÉNI Nekem hozta, ugye? A jó öreg Babus nénihez, hogy megkönnyítse a nehéz házimunkát. *(Odamegy a faliszekrényhez, leveszi a lakatot, ki-nyitja. A szekrény tele van felaggatott húsbárdokkal, fejszékkel, baltákkal, szekercékkel. Mindeniken fehér címke)* S milyen szép szalag van rajta. Mint egy gyászfiatyló. Na, lássuk csak. *(Számolja a szekrényben levő szerszámokat)* Egy, kettő, három, négy, öt, hat, hét, nyolc, kilenc, tíz, tizenegy... Ez a tizenkettedik! Következik a... na, hányadik következik?

SEBESTYÉN Aaaa ... a tizennegyedik.

BABUS NÉNI Ejnye, fiatalember, hát mit tanult maga az iskolában? A tizenharmadik, he, he, he, a tizenharmadik...

SEBESTYÉN Igenis, Babus néni.

BABUS NÉNI *(bezárja a szekrényt)* És hát diskurálunk, diskurálunk? Úgy is kell. Az eszmék cseréje, vagy hogy is mondják maguk, filozófusok... Az a fontos, az nagyon fontos. Én már, az én koromban ... de fontos, nagyon fontos! Szegény Antal beteg. Én ápolom, gondozom, állandóan cserélem a jeges borogatást a ...

ANTAL *(könyörgő hangon)* Babus néni!

BABUS NÉNI De szépen javul, már igazán szépen javul. Szébb, mint új korában.

SEBESTYÉN Babus nénihez biztos arany keze van.

BABUS NÉNI Ej, maga hízelgő. Ezt nem szeretem, maga huncut. De ki tud ellenállni neki. Mifelénk már így van. Ki tud a hízelgésnek ellenállni. Nem mintha nem érdemelnénk meg... De csak beszélek, beszélek... Mindjárt kész a vacsora. Ugye velünk vacsorázik.

SEBESTYÉN Én igazán csak beugrottam, én csak...

ANTAL Fogadd csak el, szívből teszi. Ugye, milyen drága asszony az én anyácskám. Arany a szíve is.

BABUS NÉNI Elég volt, pernahajderek. Más dolgom is van, mint hogy a ti hízelgéseket hallgassam. Kifelé, menjetek ki a kertbe, ha kész a vacsora, majd hívlak.

ANTAL A kertbe nem !

BABUS NÉNI *(kétértelműen)* Neem? ... Hát akkor az udvarra.

Ildikó egy pillanatra fölegyenesedik az ablakban, az-tán elrohan

ANTAL Oda sem!

BABUS NÉNI Oda sem? Lám, lám... oda sem... Hát akkor hova?

ANTAL Sehova. Nagyon jó itt.

SEBESTYÉN *(Babus néni kérdő tekintetére)* Nagyon jó itt.

BABUS NÉNI O, szóval nagyon jó itt! .Vagy talán valakinek más a véleménye? *(Hosszú szünet)* Van valaki, aki úgy véli, hogy nem itt a legjobb? *(Szünet)* Mindenkinek ez a véleménye? *(Szünet)* Na, azért mondom... Azért azt mondom, hogy egy kis friss levegő nem árt. Csak ide a tornáca. Már napok óta bent penészedsz.

ANTAL *(az ablakhoz oldalal, kiles)* A tornáca? BABUS NÉNI

Csak ide a tornáca. *(Sebestyénhez)* Hát nem jó a tornácon?

SEBESTYÉN De jó, Babus néni, nagyon jó a tornácon.

ANTAL Rendben van. De csak a tornácon.

SEBESTYÉN A tornácon.

BABUS NÉNI A tornácon.

Antal és Sebestyén kimegy a tornáca, leül az egyik ablakba, háttal a szobának. Babus néni magatartása egy csapásra megváltozik. Feszült, tevékenykedésre kész állapot. Odamegy az alvó Kertészhez, megrázza

Hé! Ébredj! Vár a munka! A kertet fölveri a gaz, te meg csak itt lustálkodsz. Dologra. Föl! Kifelé, gyomlálni ! Egy szálát se hagyj, megértted, egy szálát se! Kigyomlálni, kitépkedni, az irtmagját is kiirtani!

A Kertész a jobb oldali ajtón megy ki. Babus néni a szoba közepére húzza a nagy tulipános ládát. Ki-nyitja. A láda fedele a nézőtér felé nyílik, eltakarja a láda tartalmát. Babus néni rakosgat a ládában, csak az arcán látszik, hogy számára kedves holmijáról van szó. Arckifejezése mosolygós, pajkos, ellágyuló, gyöngéd. Hirtelen becsapja a ládát, ijedten körülnéz. Ki-les az ajtókon, ablakokon. A láda a szoba közepén marad

Hé, asszonyok, gyorsan, gyorsan! Gyertek, gyertek! *Bejön*

Ágnes és Zsófia a konyha felől

ÁGNES Hívtál. ZSÓFIA

Itt vagyunk.

BABUS NÉNI Munkára, asszonyok. Közeledik a perc.

Főlcsapja a láda fedelét, egyetlen mozdulattal hatalmas, az egész szobát beborító fehér selyemleplet ránt elő. Nem szabad kiderülnie, hogy mi a rendeltetése. Ágnes, Zsófia kifeszíti, leül vele olyan távol egymástól, amennyire csak lehet. Hímeznek

Ugye gyönyörű!

ÁGNES Mint a frissen hullt hó!

ZSÓFIA Mint a hőmező!

BABUS NÉNI *(leül az asszonyok közé, hímez)* Járjon a

kezetek, asszonyok. Talán már ma...

ÁGNES Készen kell lennünk?

ZSÓFIA Befejeződik a mű?

BABUS NÉNI S az alkotó pihen... Na, már én is kezdem.

SEBESTYÉN *(a tornácon)* A férfi jutalma a nő; a nő jutalma

az a tudat, hogy ő jutalom.

ANTAL *(a tornácon)* És jó volt, édes volt, elvette az eszemet...

ÁGNES Mennyi munkánk volt vele !

ZSÓFIA Az a sok hernyó!

BABUS NÉNI Hernyó, de selyem!

ÁGNES Aztán mind begubózott!

ZSÓFIA Szótték maguk köré a szálakat, az árvák, he, he, he!

ÁGNES De aztán zsupsz, bele őket a forró vízbe! ZSÓFIA

Csak úgy pezsegtek, forrtak, sísteregtek! BABUS NÉNI Csak

értük tettük, csak értük! Lepke

lett volna belőlük, s mi szükség van manapság lepkére?!

SEBESTYÉN *(a tornácon)* Minden bűn magában hordozza

jutalmát...

ANTAL (a tornácon) Így kéne élni talán...? Gyöngén, esendón, törekenyen...? Magunkat megtagadva keresni a jót...?
ÁGNES S a gubóból selyemszál lett!
ZSÓFIA Hogy feszült, hogy villogott!
ÁGNES S a szálból sűrű szövedék!
ZSÓFIA A szálból sűrű háló!
ÁGNES Selyemlepel!
ZSÓFIA Nézd, milyen sima.
ÁGNES Milyen bársonyos.
ZSÓFIA Hogy siklik rajta a kéz.
ÁGNES Hogy káprázik tőle a szem.
BABUS NÉNI Sodortuk, szóttuk, nem állt meg a kéz!
SEBESTYÉN (a tornácon) Élvezd ki, mártogasd ki az utolsó csöppig. Hányszor élsz, mondd, hányszor élsz...?
ANTAL (a tornácon) S elherdáljam ezt az egyetlen-egyet...?
ÁGNES Aztán ki vele a vízpartra !
ZSÓFIA Elő a sulykolót, és ...
ÁGNES Üsd, vágd, nem apád...
ZSÓFIA ÉS ÁGNES EGYÜTT Üsd, vágd, nem apád! Üsd, vágd, nem apád ! Üsd, vágd, nem apád ! BABUS NÉNI De aztán!
ÁGNES De aztán!
ZSÓFIA Gyöngéden kiterítettük a napra.
ÁGNES Hogy száradjon.
ZSÓFIA Hogy fehéredjen.
ÁGNES Ragyogjon, mint a nap.
BABUS NÉNI De aztán!
ÁGNES Elő az ollót !
ZSÓFIA Mert vágni kell.
ÁGNES Mert nyesni kell.
BABUS NÉNI Mert szabni kell!!!
ÁGNES És már készen van.
ZSÓFIA Csak még pár öltés.
ÁGNES A himzés.
ZSÓFIA A cifra.
BABUS NÉNI Döfd azt a tüt!
ÁGNES Ne sajnáljad.
ZSÓFIA Szegjed.
BABUS NÉNI S ha kilóg egy szál vágjad!

Az asszonyok elmélyednek a himzésben

SEBESTYÉN Mert ahogy a költő mondja : „Senki sem él örökké, testvér, és semmi sem tart sokáig. Tartsd ezt eszedben és örülj.”
ANTAL Neked ez csak ennyi? Én mindent elmondok neked, segítséget várok, s te bölcsességekkel traktálsz?
SEBESTYÉN Esendők vagyunk, testvér, az élet álom, ahogy a... Jól van, na, jól van... S milyen volt? ANTAL Hogyhogymilyen volt?
SEBESTYÉN Hát Ildikó... öööö ... a domborzata... a fekvése ... Mert ha te már beleuntál a táj szemlélésébe ...
ANTAL Halkabban, te örült! Meghallják!... Mondd, hogyan kerülhetek ezek után Júlia szeme elé? Mit tegyek?
SEBESTYÉN Hát az biztos, hogy meg kell várnod, amíg teljesen lelohad.
ANTAL Nem így értem... Én Júliát szeretem, s nem tudok hazudozni, titkolózni ...
SEBESTYÉN Érdekes ... Na, folytasd.
ANTAL Nem akarok hazudozni, titkolózni. Itt mindenki csak hazudik, titkolózik, elhallgat... Valaki-nek már el kell kezdenie... (Csüggedten) Nem vagyok egészen vak, de valakinek már egyszer el kell kezdenie... És én szeretem Júliát. maga a meg-testesült tisztaság! És ő is jót akar, igazságot akar... igen, ő is csak jót akar a maga módján... De hát azt nem lehet, nem le-het...
SEBESTYÉN Mit nem lehet?
ANTAL A jót... úgy, hogy... Főlemelem, zsupsz le, főlemelem... Nem ez a módja!
SEBESTYÉN (befogja a fülét) Nem hallók semmit, nem hallok semmit, nem hallok semmit...
ANTAL (megrázza) Hát persze hogy nem hallasz sem-

mit, ha befogod a füled! Hívd ide, beszélni akarok veled.
SEBESTYÉN Nem értek semmit, nem értek semmit... Júliát?
ANTAL Júliát. Menj, siess.
SEBESTYÉN És Ildikó?
ANTAL Szegény Ildikó... Nem! Nem akarok tudni róla ! ... Menj már, rohanj !

Sebestyén elmegy. Antal kint marad a tornácon, fejét tenyerébe hajtja

ÁGNES Készen vagyunk.
ZSÓFIA Megvagyunk.
BABUS NÉNI És most a vacsorát. Terítsetek! ÁGNES Te Babus...
ZSÓFIA Babus, te ...
BABUS NÉNI Mi van?
ÁGNES A színe, te ...
ZSÓFIA Igen, a színé ...
BABUS NÉNI (gyanakvóan) Mi van a színével? ÁGNES A rózsaszín tán jobb volna...
ZSÓFIA A hajnal színe.
ÁGNES Vagy talán a kék.
ZSÓFIA A remény.
BABUS NÉNI Mit vartyogtok, vén boszorkányok? Mi bajotok van a színével?
ÁGNES (félénken) Hát hogy fehér...
ZSÓFIA (félénken) Hát hogy kopár...
ÁGNES Kietlen.
ZSÓFIA Meddő.
ÁGNES Rideg.
ZSÓFIA Taszító.
ÁGNES Visszatetsző.
ZSÓFIA Elrettentő.
ÁGNES Egy kis szín...
ZSÓFIA Egy kis élet...
ÁGNES Vidámság...
ZSÓFIA Viduljon a lélek.
BABUS NÉNI (halkan, vészjóslóan) Kietlen...? Meddő...?
Visszatetsző...? Nézzétek csak meg jobban. ÁGNES Nézem.
ZSÓFIA Látom.
BABUS NÉNI - Jobban, asszonyok, ráhajolni! ... Mit láttok?
ÁGNES Hát most, hogy mondod...
ZSÓFIA Most, hogy szóltál...
BABUS NÉNI Na milyen?
ÁGNES Fehér...
BABUS NÉNI' Hogyan?
ÁGNES ...volt. De már színesedik.
ZSÓFIA Fehérnek... (Babus néni toppant) ...láttam, de már élénkül.
ÁGNES Sőt mintha...
BABUS NÉNI Mintha ... !
ZSÓFIA Mintha már kékülne.
ÁGNES Én rózsaszínt látok!
ZSÓFIA S ezek a szép virágok!
ÁGNES Százszorszépek!
ZSÓFIA Tulipánok!
ÁGNES Én már az illatukat is érzem!
ZSÓFIA Virágos rét, látványa csodás!
BABUS NÉNI Minek hát akkor a sok nyafogás! És most az asztalt, a vacsorát... Hol az a hétalvó?

Kiáll a tornácajtóba, a közönségnek háttal. Mialatt beszél, az asszonyok 'összehajtják a leplet, beteszik a ládába. Az asztalfiókból abroszt, két terítéket vesznek elő, megterítenek. Az asztal közepére gyertyatartót állítanak

Hol vagy, te? Mit csinálsz? Hová tűntél? Nem hallasz?

Reflektorfény esik a nézőterre. A Kertész a közönség között ül, jegyzetel

Hozzál fejeket! Mondom, fejekre van szükségem...! Hogyhogymilyeneket? Hát káposztafejeket .. ! Karalábét...! Tököt! Találsz ott eleget!

A Kertész föláll — a fény kíséri —, elsétál az első sor előtt, meg-megáll, följegyez valamit

És tépjél... Hallasz...? Tépjél... de nehogy benn hagyd a tövét... tépjél gyökeret... Mondom : gyökeret ! Mi az, hogy milyet? Hát petrezselymet, sárga-répát... ! És zöldhagymát is ! Mihez, mihez, mihez!!! Hát hogy csipjen! És... figyelsz?! ... és (Ellágyulva) ...zellert, sok-sok zellert. Temérdek zellert!

A Kertész közben fölment a színpadra, föl-fölfirkantva valamit, s most eltűnik a ház mellett

Megvan? Na végre! Az ember kiüvölti itt a tüdejét, pedig van hallása a fickónak. Abszolút! Mint egy karmesternek.

A szobába egyszerre jön vissza a teraszról Babus néni, s a jobb oldali bejárati ajtón a Kertész. A Kertész nagy csomó zöldséget hoz, mindent, amit Babus néni kért

Na végre! Hoztál mindent? Ide veled.

A Kertész átadja a zöldséget, leül Babus néni hinta-székébe, elbóbiskol

Asszonyok!

A két nő vigyázzba merevedik, Babus néni az élükre áll
A konyhába... Előre!

A három asszony egymás nyomába lépve kimasírozik. A szoba egy pillanatig üres. Aztán az utcai ablaknál megjelenik Júlia és Sebestyén. Belesnek. Aztán végig-mennek az „utcán”, eltűnnek a ház mögött. Júlia óvatosan benyit. Ebben a pillanatban megjelenik Ildikó a tornácablakban. Antal, aki még mindig ott gubbaszt a másik tornácablaknál, nem veszi észre. Júlia és Sebestyén az ajtóban hallgatja végig a jelenetet

ILDIKÓ (suttogva) Antal... Antal...

ANTAL (a közönségnek háttal) Ki az? Ki szólít? Me-gint hangokat hallok! Megyek, Babus néni, megyek! (Föläll, szembe fordul a másik ablaknál álló Ildikóval) Jaj, nem! Nem. akarlak látni, tűnj el... látomás...

ILDIKÓ Nem látomás. Én vagyok az, Ildikó... Hallgass meg, kérlek... Csak beszélni akarok veled. Csak beszélni.

ANTAL (gyanakvóan) Csak beszélni?

ILDIKÓ Csak beszélni.

JÚLIA Csak beszélni.

ILDIKÓ Hiszen már máskor is beszélünk.

ANTAL Ez igaz. Már máskor is beszélünk.

SEBESTYÉN Ezek már máskor is beszéltek? Júlia

Psz!

ILDIKÓ Nekem ez olyan szörnyű, Antal.

ANTAL Nekem is szörnyű, Ildikó.

ILDIKÓ De te megérted, ugye? Csak annyit mondj, hogy megérted.

ANTAL (keserűen) Igen, én megértem, én mindent megérték.

ILDIKÓ Hiszen ez nagyszerű, Antal. Akkor engem is megértesz.

ANTAL Megértelek... Ne! Ne gyere ide, maradj ott! Júlia Na majd én odamegyek!

SEBESTYÉN Várj még, maradj.

ILDIKÓ Jól van, Antal, itt maradok... (Szünet) És fáj?

ANTAL Tessék?

ILDIKÓ Csak azt kérdeztem, nem fáj?

ANTAL (ösztönösen maga elé kapja a kezét) Már nem.

ILDIKÓ A lelked, Antal, a lelked...

JÚLIA Még hogy a lelke...

ILDIKÓ Azt kérdeztem, hogy a lelked nem fáj? ANTAL

De igen, Ildikó, az is fáj.

ILDIKÓ Szóval ez is fáj?

ANTAL Azt nem mondtam, egy szóval sem mondtam.

ILDIKÓ Nem mondtad, Antal, de én megértettem. Én mindent meg akarok érteni, Antal...

JÚLIA A kis kurvája...

ILDIKÓ Én még olyan fiatal vagyok, és én meg akarom érteni a dolgokat... Hogy miért vannak. S ha nincsenek, akkor miért nincsenek. Én csak ezt akarom, Antal.

JÚLIA csak ezt akarja, a kis bestia.

ANTAL Ildikó, én...

ILDIKÓ Igen, Antal, hallgatlak ... Úgy szeretem, ha beszélsz, napestig elhallgatnálak...

SEBESTYÉN Mondtam, ugye, hogy napestig ... ANTAL Ildikó... én már semmit sem értek... nem

tudom, mit csináljak... nem tudom, mi van velem...

ILDIKÓ Mi van veled, Antal?

ANTAL Én azt hittem, hogy minden olyan egyszerű. Csak akarni kell, és kész...

ILDIKÓ És kész.

ANTAL És kész. De semmi sem olyan egyszerű. Pedig én szeretem az embereket, az emberek jók, és ... És megyek az utcán, és keresem az emberék tekintetét, és nem találok... Mindenki csak maga elé mered, s a szemek üresek. Mintha mindenki titkol-na valamit, mintha mindenki tudná a magáét... Csak a magáét... És az iskolában is... olyan hallgatagok a gyerekek... csak bólogatnak, bólogat-nak... de a szemük mást mond... A szemük nem mond semmit, üres...

ILDIKÓ Miről beszélsz, Antal?

ANTAL Pedig én szeretem őket...

ILDIKÓ És még kit szeretsz, Antal?

ANTAL Babus néni!

JÚLIA A drága jó Babus néni.

ANTAL Mert ő jót akar, mert ő igaz ember... De most róla is mindenfélék jutnak eszembe.

ILDIKÓ Miféle mindenfélék jutnak róla eszedbe, Antal?

ANTAL Mindenféle mindenfélék. Olyanok, hogy... ILDIKÓ Hogy...?

ANTAL És rólad is mindenfélék jutnak eszembe. Júlia Róla is mindenfélék jutnak eszébe...

ILDIKÓ Mi, Antal, micsoda?

ANTAL Hogy akkor este...

ILDIKÓ Akkor este...

ANTAL A kertben...

ILDIKÓ A kertben...

JÚLIA A kertben...?

SEBESTYÉN Mondtam, hogy a kertben.

ANTAL Hogy a kertben jó volt... De én nem akarom... Juldikó ... Júlia! Júlia!

JÚLIA Jövök én, ne félj.

ILDIKÓ Júlia most nincs itt. Most én vagyok itt, Antal.

ANTAL Most te vagy itt... Ne gyere közelebb, maradj ott... ! Most te vagy itt... Tudod, én úgy képzeltem, hogy becsületesen... hogy mind egyet akarunk, egyet gondolunk... Hogy ez a ház, és a szomszéd házak... és a tülso oldalon lévő házak... az utca tülso oldalán... Mind együtt, testvériesen, legalább egymást tiszteletben tartva... Nyáron például együtt söpörjük a járdát, mert már senki sem söpri a járdát... És télen együtt lapátoljuk a havat, mert a hóbuckák már a tetőkig érnek... mit, hóbuckák, jéghegyek! Milyen szép volna... együtt lapátolni ...

ILDIKÓ A havat?

ANTAL A havat.

SEBESTYÉN Ez tényleg havat akar lapátolni? Júlia Hallhatod.

ANTAL És ha delet harangoznak, mind együtt ülnénk le a húsleves mellé...

ILDIKÓ Ha delet harangoznak... És még mit képzeltél, Antal?

ANTAL És még azt képzeltem... (Kitör) Az emberek jók! Az emberek nemesekek! Az emberek mindenre

kaphatók, ha nem hazudnak nekik, ha nem vezetik őket az orruknál fogva...

JÚLIA Nem attól fogva vezetnek téged, Anti. ANTAL

De most én is bűnös vagyok...

ILDIKÓ Miért vagy te bűnös, Antal? Mondd, ezer évig is elhallgatnálak.

ANTAL Mert veled... jó volt, jó volt...

ILDIKÓ *(búgva)* Jó volt, Antal, jó volt...

SEBESTYÉN Jó volt nekik.

ANTAL És azóta már nem vagyok olyan biztos magamban.

ILDIKÓ *(szirénhangon)* Már nem vagy olyan biztos magadban, Antal. *(Lassú léptekkel odamegy Antal-hoz, hozzásimul)*

ANTAL Mert eszembe jutott, hogy én még nem is éltem. Hogy itt vagyok, negyvenéves vagyok, és még nem is éltem.

ILDIKÓ Te még nem is éltél, Antal.

ANTAL Itt éltem ebben az utcában, s néha eszembe jut, hogy jó volna világot látni...

JÚLIA Majd mutatok én neked világot!

ANTAL Jó volna mást is látni, mint a kopár utcát az iskola és az otthon között... S az is eszembe jutott, hogy az élet több, mint a pusztá elvek, mint a pusztá hit, s hogy ezt mindenkinek meg kellene értenie. Babus néninek is, Júliának is... mindenkinek.

ILDIKÓ Csokolj meg!

ANTAL *(lassan közeledik az ajka a lány ajkához)* Nem! Ne... kérlek... én szeretlek, de Júliát is szeretem... Menj, fuss, menekülj!

ILDIKÓ Hová meneküljek, Antal?

ANTAL Igaz is! Nekem kell menekülnöm!

Bemászik az ablakon. Júlia és Sebestyén kimegy. Be-csukják az ajtót

Ne gyere be! Távozz tőlem! Jaj, megint érzem, már jön, közeledik... Itt van!

ILDIKÓ *(bejön a tornácajtón, a következő jelenetben az ajtó közöttük van)* Itt vagyok, Antal.

ANTAL De ne legyél itt.

ILDIKÓ De már itt vagyok. Itt vagyok, és benned is ott vagyok, ahogyan te is ott voltál bennem... ANTAL De én akkor is Júliát szerettem.

ILDIKÓ Lehet, Antal, lehet, az ember annyi mindent szeret...

ANTAL Te ezt megérted?

ILDIKÓ Próbálok, Antal, próbálok... Én még fiatal vagyok, Antal, de azért sok mindent megpróbáltam már. És azért látok én, mindent látok, Antal... Hogy milyen szépen éltek ti itt Babus néniel, s hogy te neveled a gyerekeket az iskolában, szép énekekre tanítod őket. Babus néni pedig gondot visel rád, ellát mindennel, mos rád, főz neked...

ANTAL Úgy van! Mos rám, főz nekem.

ILDIKÓ Igen. És hogy Júlia szeret téged, és ő is mosni szeretne rád, és főzni szeretne neked. Én ezt mind megérttem, Antal.

ANTAL Hát megérted! De akkor ...!

ILDIKÓ *(egyszerű természetességgel)* Nincs semmi de akkor, Antal... Mert minden másképpen van, mint ahogy te hiszed, Antal. Mert Júlia csak szeretne mosni rád és főzni neked... De azt nem lehet. Mert eb-ben a házban Babus néni az úr. Én ezt is látom, Antal... Én még nagyon fiatal vagyok, de már egyre több dolgot látok tisztán, Antal.

ANTAL *(megtörten)* És mi csak lopva találkozhatunk, csak bujkálva lehetünk együtt Júliával... Mert mit szólnak a szomszédok... És mindig hideg van, és mindig esik az eső... És ha nem esik, akkor van egy csalánbokor, amibe beleülünk ... És nincs pénzünk lakásra, és Júlia már belefáradt az egészbe . És lehet, hogy én is belefáradtam már egy kicsit. Mert mindig csak várni kell, várni a szebb jövőt, és... nézd, már őszül a halántékom... Ne nézd! Ne gyere közelebb, maradj ott...

ILDIKÓ Itt maradok, Antal.

ANTAL És az el nem söpört szemét már térdig ér a járdán ... És a gyerekek is egyre hamisabban énekelnek az iskolában... mintha romlana a hallásuk. Mert

én hiába hallom meg a hangot: láááá! Ők mintha más hangot hallanának, mintha már nem az én hangomat hallanák ... De hát ki adja meg itt a hangot?

ILDIKÓ Nem tudom, Antal.

ANTAL És Júliával is már csak veszekszünk. Már nincs bennünk semmi emberi... Tévedtem volna! Hát csak két lehetőség van?

ILDIKÓ Milyen két lehetőség, Antal?

ANTAL Csak a bárgyúság, az együgyűség van? A lelki szegények országa...? Vagy csak a cinizmus, a szavakkal elleplezett akarnokság...? Mibe öltözhetünk még? Mibe?

ILDIKÓ Nem értelek, Antal. Miről beszélés?

ANTAL Ó, semmi, semmi... Sémmit, semmi... Vagy talán hazudjunk együgyűséget, s amikor már befogadtak, amikor már azt hiszik, hogy közéjük tartozunk, tépjük le az együgyűség álarcát, és üssünk szét közöttük... ? De erre képtelenek vagyunk, erre a természetünkön fogva nem vagyunk alkalmasak...

ILDIKÓ Mire nem vagyunk alkalmasak, Antal? ANTAL

Semmire... Csak hangosan gondolkodom... És Júlia! Júlia még azt akarja, hogy...!

ILDIKÓ Tudom, hogy mit akar, Antal. Én még nagyon fiatal vagyok, de már elég sokat tudok... Azt akar-ja, hogy...

ANTAL Ki ne mondd! Nehogy kimondd! Nem akarom hallani, gondolni sem akarok rá... Esztelenség, örültség, képtelenség... Bűn. S miközben őt ovom a büntől, addig én...

ILDIKÓ Addig te mit csinálsz, Antal?

ANTAL Addig én esem bűnbe. Megcsalom Júliát, a tisztát, a szentet...

ILDIKÓ S ilyenkor mit érzel, Antal?

ANTAL Kétségbeesést.

ILDIKÓ Igen, persze, ezt illik érezni. De ott benn mit érzel?

ANTAL Ott benn?

ILDIKÓ A fejedben ... Mert Júlia és Babus néni... az egész világ... más! Más, Antal, más... mint ahogy te gondold ...

ANTAL Más?

ILDIKÓ Más... És itt vagyok én...

ANTAL Igen, te itt vagy.

ILDIKÓ Itt vagyok én, és én téged... én még nagyon fiatal vagyok... de én téged szeretlek.

ANTAL Én is, Ildikó, de ...

ILDIKÓ És én azt is tudom, hogy mindent másképpen is lehetne csinálni... S ha te meghallgatnál... akkor én elmondanám, hogy... hogyan kell csinálni. ANTAL

Hogyan?

ILDIKÓ *(a monológot a lehető legtermészetesebben, bájos egyszerűséggel mondja el)* Nem kell csinálni semmit. Csak várni. És az nem baj, ha időnként el-mész Júliával az erdőbe, és ott beleültök a csalánba ... Nem számít. Már nem tart sokáig. Júlia már öreg, maholnap harminc, és akkor én még mindig nagyon fiatal leszek... Már most sem kell neked igazán, már most is unod egy kicsit. Még nem ráncos az arca, de a ráncok, azok jönnek... Hamarosan, Antal, hamarosan... És hát elhagyod, vagy ő hagy el téged... Olyan mindegy, nem? És akkor én még mindig nagyon fiatal leszek. És Júlia elmegy, de itt maradok én... Akkor te már egy kicsit öreg leszel, de azokon az estéken, amelyeken öreg leszel, azokon az estéken majd mesélsz. Hiszen te olyan szépen tudsz mesélni... És Babus néni?... Ó majd meghal. Ó sem élhet örökké. S mi majd nagy temetést rendezünk neki. Lesz sok virág meg koszorú ... Hogy csak úgy repes az öreg szíve! Pedig nem is láthatja, mert ő benn lesz a koporsóban, és mi azt a koporsót jól le fogjuk szögezni. És ott fogunk állni a koporsó mellett, és sírni fogunk... Belül pedig örülni fogunk... Így lesz, Antal, meglásd... Annak fogunk örülni, hogy hogy repesne az öreg szíve, ha látná, milyen szép temetése van... Bizony... És akkor a miénk lesz ez a ház, és minden, ami csak benne van, az ágy, amiben alszunk, s a hintaszék, amiben majd te ülsz és mesélsz azokon az estéken, amelyeken... inkább mesélni lesz kedved... Mert azért te is öre-

SEBESTYÉN Tudja... Megfoghatatlan.
ANTAL Honnan tudja?
SEBESTYÉN Én is csak ezen töprengök.
ANTAL *(térdre esik a láda mögött)* Júlia ! Életem nagy szerelme.
Bocsáss meg! Én nem így képzeltem. Én azt hittem, hogy mi ketten szövetségben, váll váll mellett... nem is ketten, hárman, sokan, valamenynyen ... Mert ezt úgy kell csinálni, ahogyan én mondom... Lehet, hogy egy kicsit naivan hangzik, lehet, hogy ostobán, de nincs más megoldás : csak a szövetség! De amikor ezt megláttam *(Átkulcsolja a bárdot)*, amikor megéreztem, milyen hideg a vas, milyen hitvány és céltalan minden fegyver... és értelmetlen, hát nem értitek, értelmetlen!!! ... akkor megfogtam, és bűnös vagyok, megtévedtem, elment az eszem.
JÚLIA Meghosszúsítom.
SEBESTYÉN Meghosszúsítom.
ILDIKÓ *(a tornácablakban)* Antaaaaal... Antaaaaal... JÚLIA Választanod kell !
ANTAL Választok, igen, választok.
SEBESTYÉN Hallod, Júlia, Antal választ. S még mond-ja valaki, hogy itt nincs miben választani.
JÚLIA Válassz! Vagy én, vagy... *(Kiveszi a bárdot, fölemeli, belevágja ismét a ládába)* Babus néni! ILDIKÓ *(a beálló hosszú csöndben)* Csak várni kell, Antal... Hallod? Váááárni ... váááárni ...

A Kertész élénken jegyzetel

SEBESTYÉN Egyszerű, Antal. Vagy ő, vagy Babus néni...
Érted? Várj, megmagyarázom...

Júlia újra fölemeli a bárdot, belevágja a ládába. Erre a zajra ront be Babus néni. Nyomában Ágnes és Zsófia

BABUS NÉNI Ki az? Ki van itt? Van itt valaki? Hol van? Mit keres? Hogy jött be?

Hosszú szünet. A csapatok fölállnak: egyik oldalon a három asszony, a másikon Júlia és Sebestyén

A tizenharmadik . . . *(Kitörő lelkesedéssel)* Júlia! Kis-lányom, gyermekem! *(Kitárt karral közeledik Júliához)*

JÚLIA *(ugyanúgy)* Babus néni!

BABUS NÉNI Júlia!

JÚLIA Babus néni!

Megcsókolják egymást

BABUS NÉNI Végre itt vagy, végre, végre! Pedig hogy várt az én fiam! Nem volt óra, hogy nem mondta volna el százszor is *(Sebestyénhez fordulva)*: Júúúúúlia ... ! Júúúúúlia! Így mondta mindig: Júúúúúlia!

Sebestyén megpróbál kisomfordálni

És Sebestyén, a jó barát! Hát mégis kell a szegény, öreg Babus néni főztje? Most megeszi, fiatalember, most majd megeszi... Az én főztömtől még senki sem fintorgott ebben a házban...

JÚLIA Ma is rekkenő a hőség... Az embernek szinte fölforr az agya. Mit mond a rádió?

SEBESTYÉN Tényleg, mit mond a rádió?

BABUS NÉNI Talán egy kis húsítót?

ÁGNES Frissítőt.

ZSÓFIA Limonádét.

BABUS NÉNI A rádió...? Limonádét! Tényleg, egy kis limonádét.

ÁGNES Hús, mint a pince...

ZSÓFIA Mint a sír...

ANTAL *(a láda mögött térdepelve)* Babus néni... Júlia... Én mindent megmagyarázok. Én vagyok a hibás ...

JÚLIA Eljöttem, Babus néni!... Eljöttem, hogy lássam, hogy van az én betegem. Hogy ápolják? Nem hiányzik neki valami? Megvan-e mindene?

BABUS NÉNI Csak te hiányoztál neki, kislányom. Két

jajszó között mindig csak azt sóhajtozta *(Sebestyén felé)*: Júúúúúlia, Júúúúúlia ...

ÁGNES Így volt.

ZSÓFIA Így igaz.

JÚLIA Gondoskodásban nincs hiány, azt látom. Itt még a gondolatát is kitalálják az embernek.

BABUS NÉNI Mi már ilyenek vagyunk.

ÁGNES Ezért élünk.

ZSÓFIA Ezért fáradozunk.

JÚLIA De mitől ez a kór? Mitől beteg az én Antalom? Mitől dagadt neki a duplájára...?

ÁGNES Csak egy kis szél...

ZSÓFIA Megfújta ...

ÁGNES Talaj menti fagy...

ZSÓFIA Újabban gyakori...

JÚLIA *(Antalhoz, parancsolóan)* Állj fel!

ILDIKÓ Állj, fel, és váááárj ...

ANTAL Júlia, én mindent megmagyarázok. Aki kard-dal támad, kard által vész el, Júlia!

BABUS NÉNI Ezt is a nép mondja, drága fiam?

ANTAL Ezt is, Babus néni... És az egész bajt én idéztem elő.

De a jó szándék fordult a visszájára. Mert egyedül kevés vagyok, egyedül gyenge vagyok. Kell, hogy higgyen bennem valaki... És csak Babus néni van itt nekem...

JÚLIA Hát Babus néni itt van neked.

ANTAL Most is ő gondoskodott rólam...

BABUS NÉNI Kell a gondoskodás! Ó már nem tudja, milyen az, ha nincs gondoskodás, ő már a gondoskodásba született bele. Ugye, fiam?

ÁGNES Ugye, gyermekem?

ZSÓFIA Ó már a mi nevelésünk.

BABUS NÉNI Még a gondolatát is megpróbáljuk ki-fürkészni.

Sőt, mi gondolkodunk helyette is.

ÁGNES Úgy van.

ZSÓFIA Így igaz.

JÚLIA Csakhogy az én Antalom nem beteg, hanem szerelmes!

ANTAL Téged szeretlek, Júlia.

SEBESTYÉN Hallod, Júlia, téged szeret.

BABUS NÉNI Így van ez rendjén, kislányom, az ő korában ez még természetes. A napokban tölti a negyvenet.

SEBESTYÉN A negyvenet? Hogy szalad az idő!

BABUS NÉNI Most van a legszebb férfikorban. Csak úgy duzzad... az erőtől. Csak úgy dagadozik a .. . a... feje a szebbnél szebb eszméktől... Mesélj nekünk valamit, fiam, valami szépet, amilyent csak te tudsz. Hogy milyen lesz ...

ANTAL Én már semmit sem tudok, Babus néni. JÚLIA Csak ne meséljen. Negyven éve mesél, elég volt! Most válaszoljon! BABUS NÉNI Hallod, Antal, Júliácska azt akarja, hogy válaszolj.

ÁGNES Hogy válaszolj ...

ZSÓFIA Hogy válaszolj ...

ANTAL Igen, Babus néni, igen, Júlia... *(Megtörtén)* én mindenre válaszolok.

JÚLIA Arra válaszolj, hogy mitől vagy beteg! *(Föl-rántja a térdeplő Antal)* Hogy mióta viselsz te ilyen puffokadrágot?

ILDIKÓ Várni, Antal, váááárniiii ...

ANTAL Ez a hang...

BABUS NÉNI Csak egy kis borogatás.

ÁGNES Priznic.

ZSÓFIA Nyáron hűsít.

JÚLIA Akkor majd megmondom én!

BABUS NÉNI Megmondod, Júúúúúúlia?

JÚLIA Hát nem látod, hogy mit műveinek veled, te szerencsétlen? Nem látod, hogy csak öltöztetnek és .. . vetköztetnek, mint egy bábút? Mint egy pojácát? Hogy aztán kitehessenek a kirakatba vigyorogni? Hogy aztán megfelelően fölcicomázva oda állítsanak, ahol szükségük van rád?

BABUS NÉNI Ahol szükségünk van rá, Júúúúúúlia? JÚLIA Hát azt hiszed, hogy a te tiszta eszméid, a te

fellegjáró fejed szerint történnek itt a dolgok? Nézz végig magadon...

ILDIKÓ És ne szólj, hallgass...

JÚLIA ...mi lett belőle? Lelkes dalocskákra tani-

ért? Meddig örök a hiba? Meddig örökletes a véték? S termeli újra önmagát: bennem másoké, s az enyém másokban... S az én történetemben ki tévedett? Elsőnek én, s a többi már szakadt... Egyik kavics mozdítja a másikat, s jön, duzzad, hömpölyög az ár, s a végén... ott is én vagyok. S állok elébe. *(Szünet)* Most nyugodt lesz a ház. Jönnek a hosszú nyári alkonyatok, az utcán, a ház előtt el-elbaktat egy szomszéd... Nem néz föl, tudja... Csöndben leszünk. S ki-ki a maga módján hiszi tisztaságát. Reggel iskolába készülök, a gyerekek várnak, ők vár-nak... S énekelni fogunk, mert énekelni, tisztán, szabadon, tiszta éneket, tiszta szöveget... hát igen... azt kell... Azt nem szabad elfelejteni. Igen, a gyerekek várni fognak! Naivak. Mint én is...? Legyen, ha tetszik. Legyünk naivak, mint a gyerekek. Akik még nem tudják, de akik majd megtanulják... S közben tovább moccan a korhadt... a friss idő... Mert idő kell, csak időnk legyen! *(Szünet)* És Júlia? Mi lesz nélküle?... És Ildikó?! ... Várniiii, várniiii... Igen, csak nem úgy... De meddig? S miért?... Ildikó a hallgatás, és Júlia a... *(Karját fölemeli, leejti)* ... a bárd. És a szó? Csak a szó nem fégyver? A szó néma, hangtalan? És meddig? És miért?... Engem most mind a kettő eltalált: a hallgatás és a bárd. S szavam alig... De mégis, tudni akarom az okát... tragédiámnak vagy komédiám-nak?... ha van! Hiszen én okos vagyok... s mit számít az, hogy gyakran oktalan... Nekem tudnom kell, meg kell értenem... nincs más lehetőség, *nincs* más futásom... Futást mondtam?... Nyelvbottlás! ... Utam, céloom, hitem... Mi volt az ok, az első mozgató? Júlia karja? Vagy két forró comb? Vagy egy életfilozófia, mely mindent magyaráz, s a sorsot

vágyunk, kényünk s nem törvényünk szerint alakít-ja? Mi hát az ok? Az első mozgató!
BABUS NÉNI *(a láda mögül)* Antal... kedvesem... Antal...

Antal végig nem fordul meg, kifelé, a közönség felé néz

ANTAL *(mintha az előbbieket folytatná)* Babus né-ni?... Nem, az nem lehet... „Mit a csel rejt, kifejti az idő”? *(Kinyúl a bárdért, megfogja a nyelét, meg-emeli, de nem veszi föl)*
BABUS NÉNI Jövök már, Antal, jövök! *(Föhláll, lassan föllépked a ládára, mint egy szobortalapzatra. A fehér selyemlepel teljesen beborítja. Fején mirtuszkoszorú, kezében fehér liliom. Arca riktóra van festve, szája kirúszosva)*

ANTAL *(kétségbeesetten)* Babus néni!

BABUS NÉNI Itt vagyok, kedvesem... Hát végre hazatalált a tékozló fiú.

ANTAL *(megmarkolja a bárdot, elindul Babus néni felé)* És mégis nekem van igazam.

Ágnes és Zsófia leborítja a fehér leppellel a bárdot a padlóba vágó Antalt

Függöny

A Kertész, a hintaszékben ülve, a függöny előtt marad. A közönség felé fordul, előveszi a piros füzetet, s a közönséget fürkészve jegyzetel. Az első függönynél minden szereplő kezében egy húsbárd van, az Antal bárdjának pontos mása. A szereplők meghajolnak, majd kidobják a — habszivacs — bárdokat a közönség közé

Felelős kiadó: Siklósi Norbert, a Lapkiadó Vállalat vezérigazgatója 40 7380

Pátria Nyomda — Felelős vezető: Vass Sándor igazgató